

НАРЕДБА за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие

Глава Първа Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се определя държавният образователен стандарт по чл. 22, ал. 2, т. 12 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).

(2) Държавният образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване определя единните минимални и задължителни правила и норми към архитектурната и работната среда, необходими за ефективно протичане на образователния процес в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(3) Изпълнението на изискванията, определени в този стандарт, гарантира:

1. безопасни и здравословни условия за образование на децата и учениците;
2. изграждането и функционирането на ергономична среда за образование на децата и учениците;
3. развитието на материалната и културната среда и околното пространство в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;
4. условия за развитие на интересите и удовлетворяване на индивидуалните потребности на децата и учениците;
5. осигуряване на достъп на всички деца и ученици до съоръженията и сградите на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(4) С този стандарт се цели създаването на съвременна физическа среда с интегрирани в нея образователни технологии за възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на деца и ученици.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт включва:

1. изискванията към физическата среда за постигане на резултатите от предучилищното образование на децата;
2. изискванията към физическата среда за постигане на резултатите от училищното образование;
3. изискванията към физическата среда за извършване на дейностите от центровете за подкрепа за личностно развитие;
4. техническите и технологичните условия за организиране и провеждане на дистанционна форма на обучение от училищата;
5. условията за информационното и библиотечното обслужване на учениците;
6. изискванията към помещенията за организиране на обедното хранене за децата и учениците от I до VII клас;
7. насоки за модернизация на физическата среда в училищата.

Чл. 3. С този стандарт в съответствие с капацитета на сградния фонд, специфичните изисквания към физическата среда и Наредбата за финансиране на институциите в

системата на предучилищното и училищното образование приета с Постановление № 219 на Министерския съвет от 2017 г. (ДВ, бр. 81 от 2017 г.) се определят:

1. максималният брой на групите и децата в група в детските градини;
2. максималният брой на паралелките, групите и на учениците в тях в училищата.

Глава Втора

Изисквания към физическата среда в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 4. Изискванията към физическата среда в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, определени в този стандарт, се отнасят до:

1. терена, сградите и помещенията;
2. достъпната и безопасната архитектурна среда;
3. физическите елементи на образователната среда – шум, осветление, температура, визуални, звукови сигнали, инфраструктура и комуникации;
4. оборудването и обзавеждането на помещенията;
5. помещенията за организиране на обедното хранене на децата и учениците;
6. подкрепящата среда.

Чл. 5. (1) Определените в тази глава правила се отнасят до минималните изисквания към физическата среда в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие.

(2) Териториално-устройствените, функционалните и планировъчни параметри на сградите следва да отговарят на Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата, (ДВ, бр. 5 от 2016 г.), Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, (ДВ, бр. 3 от 2004 г.), както и нормативните актове и техническите спецификации, с които се определят техническите правила и норми за осигуряване на изискванията към строежите по чл. 169 от Закона за устройство на територията.

(3) Минималните функционални и планировъчни параметри на помещенията, зоните, комуникационните и обслужващите площи в сградите следва да отговарят на Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 6. (1) Сградите на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, трябва да отговарят на основните изисквания към строежите по чл. 169 от Закона за устройство на територията.

(2) Контролируемите параметри, отнасящи се до изпълнението на основните изисквания по ал. 1, и експлоатационните показатели, свързани с тях, се определят с Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

(3) За постигане на съответните експлоатационни показатели се спазват и специфичните изисквания към архитектурно-планировъчните решения на сградите, за вътрешните сградни инсталации и за строителните продукти.

Чл. 7. (1) В сградите на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие се осигуряват условия за спазване на изискванията на Наредба № РД-02-20-6 от 2016 г. за техническите изисквания за физическа сигурност на строежите (ДВ, бр. 1 от 2017 г.).

(2) При експлоатация на сградите, предназначени за провеждане на обучение и образование, се спазват изискванията на Наредба № 8121з-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите (ДВ, бр. 89 от 2014 г.), а при проектирането, изпълнението, реконструкцията, обновяването, основният ремонт, преустройството, надстрояването и пристрояването на тези сгради, както и за всички случаи, при които се изисква разрешение за строеж, се спазват изискванията на Наредба № Из-1971 от 2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар (ДВ, бр. 96 от 2009 г.).

Чл. 8. (1) В сградите на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие се осигурява достъпна архитектурна среда в съответствие с изискванията на Наредба № 4 от 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания (ДВ, бр. 54 от 2009 г.).

(2) В детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие се осигурява необходимата физическа среда за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности.

Чл. 9. При проектиране, ново строителство, реконструкция, основен ремонт на училищата, както и при доставка и подмяна на обзавеждането и оборудването в тях се прилагат насоки за модернизация на физическата среда съгласно Приложение № 1.

Раздел II

Изисквания към физическата среда в предучилищното образование

Чл. 10. (1) Определените в този раздел правила се отнасят до минималните изисквания към физическата среда в детските градини и училищата, осъществяващи предучилищно образование, която осигурява възможности за пълноценно осъществяване на педагогическото взаимодействие.

(2) Въз основа на правилата в този раздел се определят максималният брой на децата, които могат да се обучават в детската градина, максималният брой на групите и на децата, които могат да се обучават в тях.

(3) За осъществяване на предучилищното образование се осигурява среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето и неговата безопасност.

Чл. 11. Сградата на всяка детска градина се проектира и поддържа в зависимост от видовете групи и капацитета ѝ, както и от специфичните условия на населеното място, така че да се създадат необходимите условия за възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на децата.

Чл. 12. (1) Сградите на детските градини трябва да разполагат с обособена зона, зони за игра, зала за спорт и музикални занимания, обслужващи, административни и медицински помещения.

(2) Сградите на детските градини трябва да разполагат и с помещения/помещение за обособени кабинети/зони, свързани с подкрепата за личностно развитие на децата – кабинет/зона на логопеда, кабинет/зона на психолога, ресурсен кабинет/зона за ресурсно подпомагане и др., които се оборудват съответно съгласно Приложения № 2, № 3 и № 4.

(3) Обособената зона е за всяка група поотделно и включва съблекалня с преддверие и гардероб, занималня с кът за хранене, спалня и санитарно-хигиенно помещение и помещение за учители и помощник - възпитатели. При полудневна и почасова организация обособената зона не включва спалня и кът за хранене.

(4) Обзавеждането и оборудването на обособената зона трябва да отговаря на минималните изисквания, определени в Приложение № 5.

(5) В занималнята, зоните за игра, залата за спорт и музикални занимания се провеждат основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

(6) Здравните кабинети в детските градини се устройват съгласно Наредба № 3 от 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата (ДВ, бр. 38 от 2000 г.) и Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

(7) Към сградата на детската градина се предвижда природен кът, а при възможност и опитна градина съгласно Приложение № 6.

Чл. 13. (1) В детските градини следва да бъдат обособени открита и/или закрыта площадки за игра, които да отговарят на изискванията на Наредба № 1 от 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра (ДВ, бр. 10 от 2009 г.).

(2) Залата за спорт и за музикални занимания може да се ползва от всички групи при спазване на здравните изисквания, както и на пространствените изисквания, установени в Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата. Спортното обзавеждане и оборудване е съгласно Приложение № 7.

(3) Детските градини следва да разполагат с открити спортни площадки, отговарящи на изискванията на Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

(4) В детската градина се обособяват обща открита спортна площадка за ползване от всички групи и по една самостоятелна открита площадка за игри за всяка група.

(5) Общата открита спортна площадка е с големина в съответствие с капацитета на детската градина, като за препоръчителна площ за едно дете се прилагат размерите, определени в Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

(6) За откритите площадки за игра и за откритата спортна площадка се осигурява регулируемо изкуствено и подходящо естествено засенчване.

(7) В сградите на детските градини може да има и зала с плувен басейн. Басейнът се изгражда и поддържа в съответствие с изискванията на Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата и на здравните изисквания.

(8) В детската градина се осигуряват външна зона с размери 11м x 6 м и вътрешна (подвижна) зона с размери 5м x 4,45 м за обучение по безопасност на движението по пътищата (БДП), оборудвани съгласно Приложение № 8.

Чл. 14. (1) Детските градини трябва да разполагат с обслужващи помещения, които са предназначени за кухненски блок, пералня, както и за котелно, в случай че не използват централно отопление.

(2) При възможност обслужващите помещения се разполагат в сутерена, като се осигурява естествено осветление.

(3) За изискванията към обслужващите помещения се прилага Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата, както и нормативните актове в областта на хигиената на храните и здравните изисквания съгласно наредбите, издадени по реда на чл. 34, ал. 2 от Закона за здравето.

Чл. 15. (1) Детските градини трябва да разполагат с административни помещения.

(2) За изискванията към административните помещения се прилага Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 16. За здравни изисквания към сградите, помещенията, оборудването и обзавеждането в детските градини се прилагат разпоредбите на Наредба № 3 от 2007 г. за здравните изисквания към детските градини (ДВ, бр. 15 от 2007 г.), както и нормативните актове в областта на хигиената на храните.

Чл. 17. За създаването на здравословна и безопасна физическа среда, осигуряваща условия за нормално физическо и психично развитие и възпитание на децата в яслените групи на детските градини по чл. 24, ал. 3 от ЗПУО, се прилагат правилата на Наредба № 26 от 2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях (ДВ, бр. 103 от 2008 г.).

Чл. 18. (1) Максималният брой на децата в детската градина, включително яслените групи, не може да надвишава капацитета на сградния фонд.

(2) Капацитетът на сградния фонд на детската градина представлява максималният брой деца, които могат да се отглеждат, възпитават, социализират и обучават едновременно в него.

(3) Капацитетът на сградния фонд на детските градини се определя както следва:

К – капацитет на детската градина;

S – обща площ на занималня с кърт за хранене и спалня в обособената зона

N – пореден номер на обособени зони

S_n – необходима площ, полагаща се на едно дете в занималня с кърт за хранене и спалня в обособената зона - 5 м²

$$K = S_1/5 + S_2/5 + \dots + S_n/5$$

(4) Броят на групите не може да надвишава броя на обособените зони.

(5) При определяне на броя на децата в група се спазват изискванията за минимална площ на дете в занималня с кърт за хранене и спалня в обособената зона, определени в Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата, Наредба № 3 от 2007 г. за здравните изисквания към детските градини и Наредба № 26 от 2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях.

(6) Броят на децата в една група не може да е повече от максималния брой на децата, определен в Наредбата за финансирането на институциите в системата на

предучилищното и училищното образование и Наредба № 26 от 2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях.

Чл. 19. Задължителното предучилищно образование може да бъде осъществявано и от училищата при спазване изискванията на този раздел за детските градини и при осигуряване на следните условия:

1. в сградата на училището при възможност е осигурен отделен вход за подготовителните групи;
2. помещенията, предназначени за подготовителните групи, са функционално отделени от помещенията, предназначени за учениците, като отделни сектори и помещения в многофункционалната зона в училището се ползват и от подготовителните групи, без да се допуска смесване между децата и учениците;
3. обзавеждането в помещенията е с маси и столове, съобразени с анатомо-физиологичните особености на децата от съответната възрастова група, като е препоръчително мебелите да са произведени в съответствие с БДС 8478:1988 „Мебели за деца от предучилищна възраст. Класификация, функционални размери и ергономични изисквания“;
4. са спазени здравните изисквания (към детски градини), отнасящи се до сградите и помещенията, до оборудването и обзавеждането и до факторите на средата.

Раздел III

Общи изисквания към физическата среда в училищното образование

Чл. 20. Определените в този раздел правила се отнасят до минималните изисквания към физическата среда във всички видове училища.

Чл. 21. Промени на организацията на учебния ден и вида на училищната подготовка може да се извършват само при възможност за спазване на изискванията, определени в тази наредба.

Чл. 22. (1) Площите и пространствата в училищата се групират в две обособени учебни зони и в една многофункционална зона, които се планират съобразно вида на училището и в зависимост от предвижданото в него обучение по класове, етапи и степени на образование, както следва:

1. първа учебна зона за обучение, възпитание и социализация, която включва учебните помещения и пространства за учениците от класовете на началния етап на основното образование;
2. втора учебна зона за обучение, възпитание и социализация, която включва учебните помещения и пространства за учениците от класовете на прогимназиален етап на основното образование и на двата гимназиални етапа на средното образование;
3. многофункционална зона, която обхваща сектори и помещения за занимания по интереси, център за библиотечно-информационно обслужване и зони за спорт, хранене, здравеопазване, администрация и отдих.

(2) Към зоните по ал. 1 се прилагат правилата на Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 23. Сградите на училищата осигуряват условия за обучение, в съответствие с училищните учебни планове.

Чл. 24. (1) Помещенията и пространствата в първа и втора учебна зона включват класни стаи, кабинети, езикови лаборатории и зони за отдих.

(2) Сградите на училищата трябва да разполагат и с отделни помещения за кабинети или обособени зони в общо помещение, свързани с подкрепата за личностно развитие на учениците – кабинет/зона на логопеда, кабинет/зона на психолога, ресурсен кабинет/зона за ресурсно подпомагане и др.

(3) Класна стая е помещение, обзаведено и оборудвано за осигуряване на обучението в задължителните, избираемите и факултативните часове по учебните предмети от училищния учебен план, с изключение на предметите химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование, физика и астрономия, информатика и информационни технологии, технологии и предприемачество, физическо възпитание и спорт, музика и изобразително изкуство.

(4) В класовете от началния етап на основното образование обучението по учебните предмети музика, изобразително изкуство и технологии и предприемачество може да се провежда и в класната стая.

(5) Езикова лаборатория е помещение, обзаведено и оборудвано за осигуряване интензивно или разширено изучаване на чужд език и/или чужд език по професията.

(6) Компютърен кабинет е помещение, обзаведено и оборудвано за осигуряване на обучението в задължителните, избираемите и факултативните часове по учебните предмети информатика, информационни технологии и компютърно моделиране.

(7) Специализиран кабинет е учебно помещение, обзаведено и оборудвано за осигуряване на обучението в задължителните, избираемите и факултативните часове съответно по учебните предмети химия и опазване на околната среда, физика и астрономия, биология и здравно образование.

(8) В лабораториите и кабинетите по ал. 5, ал. 6 и ал. 7 може да се провежда обучение и по други учебни предмети, когато придобиването на съответните компетентности в съответствие с учебната програма изисква специализирано обзавеждане и оборудване.

(9) Кабинет по технологии и предприемачество, по музика, по изобразително изкуство по теория на професията/теоретична подготовка и по профилиращи учебни предмети е учебно помещение, обзаведено и оборудвано за осигуряване на обучението в задължителните, избираемите и факултативните часове по съответните учебни предмети.

(10) Зоната за отдих в първа учебна зона за начален етап включва част от класната стая или отделно помещение с 13-15 места, както и площадките за занимания на открито.

(11) Площите на класни стаи, кабинети, лаборатории и зона за отдих се определят съгласно Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на

сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 25. (1) Минималните изисквания за физическата среда в първа учебна зона включват:

1. 4 класни стаи, които осигуряват обучението на 4 паралелки за всеки клас поотделно;
2. 1 зона за отдих;
3. 1 площадка за занимание на открито;
4. 1 хранилище/шкаф за технически средства и материали;
5. 1 кабинет на психолог;
6. 1. логопедичен кабинет;
7. 1 ресурсен кабинет.

(2) За всяка паралелка от начален етап се осигурява по една класна стая.

Чл. 26. Минималните изисквания за физическата среда във втора учебна зона за прогимназиалния етап на основното образование:

1. 3 класни стаи, които осигуряват обучението на 3 паралелки за всеки клас поотделно;
2. 1 специализиран кабинет по химия и опазване на околната среда с хранилище/шкаф;
3. 1 специализиран кабинет по физика и астрономия с хранилище/шкаф;
4. 1 специализиран кабинет по биология и здравно образование с хранилище/шкаф;
5. 1 компютърен кабинет;
6. 1 кабинет технологии и предприемачество с хранилище/шкаф;
7. 1 кабинет по музика;
8. 1 кабинет по изобразително изкуство с хранилище/шкаф.
9. 1 кабинет на психолог;
10. 1. логопедичен кабинет;
11. 1 ресурсен кабинет.

Чл. 27. (1) Минималните изисквания за физическата среда във втора учебна зона за първи гимназиален етап от средното профилирано образование включват:

1. 3 класни стаи, които осигуряват обучението на 3 паралелки за всеки клас поотделно;
2. 1 специализиран кабинет по химия и опазване на околната среда с хранилище/шкаф;
3. 1 специализиран кабинет по физика и астрономия с хранилище/шкаф;
4. 1 специализиран кабинет по биология и здравно образование с хранилище/шкаф;
5. 1 компютърен кабинет;
6. 1 кабинет по предприемачество;
7. 1 кабинет по музика;
8. 1 кабинет по изобразително изкуство с хранилище/шкаф;
9. 1 езикова лаборатория за интензивно или разширено изучаване на чужд език.
10. 1 кабинет на психолог;
11. 1. логопедичен кабинет;
12. 1 ресурсен кабинет.

(2) Минималните изисквания за физическата среда във втора учебна зона за първи гимназиален етап от професионалното образование включват:

1. 3 класни стаи, които осигуряват обучението на 3 паралелки за всеки клас поотделно;
2. 1 специализиран кабинет по химия и опазване на околната среда с хранилище/шкаф;
3. 1 специализиран кабинет по физика и астрономия с хранилище/шкаф;

4. 1 специализиран кабинет по биология и здравно образование с хранилище/шкаф;
5. 1 компютърен кабинет;
6. 2 учебни кабинети за обучение по теория на професията/теоретична подготовка;
7. 1 езикова лаборатория за интензивно или разширено изучаване на чужд език.
8. 1 кабинет на психолог;
9. 1. логопедичен кабинет;
10. 1 ресурсен кабинет.

Чл. 28. (1) Минималните изисквания за физическата среда във втора учебна зона за втори гимназиален етап от средното профилирано образование включват:

1. 2 класни стаи, които осигуряват обучението на 2 паралелки за всеки клас поотделно;
2. 2 кабинети за задължителните профилиращи учебни предмети за всеки отделен профил;
3. 1 езикова лаборатория за интензивно или разширено изучаване на чужд език.
4. 1 кабинет на психолог;
5. 1. логопедичен кабинет;
6. 1 ресурсен кабинет.

(2) Минималните изисквания за физическата среда във втора учебна зона за втори гимназиален етап от професионалното образование включват:

1. 2 класни стаи, които осигуряват обучението на 2 паралелки за всеки клас поотделно;
2. 4 учебни кабинети за обучение по теория на професията/теоретична подготовка;
3. 1 езикова лаборатория за интензивно или разширено изучаване на чужд език и/или чужд език по професията.
4. 1 кабинет на психолог;
5. 1. логопедичен кабинет;
6. 1 ресурсен кабинет.

Чл. 29. Максималният брой на паралелките за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап се определя от броя на класните стаи в училището за съответния етап, като броят на класните стаи не може да бъде по-малък от 70 % към общия брой на паралелките.

Чл. 30. (1) Кабинетът на психолога, кабинетът на логопеда и ресурсният кабинет може да са по един за всички етапи на образованието или може да са разположени в едно общо помещение, като се обособят отделни зони (зона на логопеда, зона на психолога и зона за ресурсно подпомагане).

(2) Специализираните кабинети (специализиран кабинет по химия и опазване на околната среда, специализиран кабинет по физика и астрономия и специализиран кабинет по биология и здравно образование), компютърният кабинет, кабинетът по технологии и предприемачество, кабинетът по музика, кабинетът по изобразително изкуство и езиковата лаборатория може да са по един за всички етапи на образованието, съгласно училищния учебния план.

Чл. 31. За училища до 150 ученици може да има:

1. в първа учебна зона от начален етап по една класна стая за всяка паралелка, съгласно броя на паралелките, обучаващи се в училището в съответния етап;

2. във втора учебна зона за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап 70 % класни стаи към броя на паралелките, обучаващи се в училището в съответния етап;

3. във втора учебна зона за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап 1 бр. общ кабинет по природни науки с хранилище, 1 бр. общ кабинет по изкуства с хранилище и 1 бр. кабинет по технологии и предприемачество.

Чл. 32. Зоната за спорт е място за провеждане на часове по физическо възпитание и спорт и/или за спортни занимания с учениците.

Чл. 33. (1) Минималните изисквания за физическата среда в многофункционална зона – зона „Спорт“ за начален етап от основната образователна степен включват:

1. 1 закрыта зона за спорт с площ от 162 до 288 кв.м;
2. 2 съблекални (при възможност с душеви помещения и санитарен възел);
3. склад за инвентар;
4. помещение за учители (при възможност с отделен санитарен възел).

(2) Минималните изисквания за физическата среда в многофункционална зона – зона „Спорт“ за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап включват:

1. 1 закрыта зона за спорт с площ от 486 до 540 кв.м;
2. 2 съблекални (при възможност с душеви помещения и санитарен възел);
3. склад за инвентар;
4. помещение за учители (при възможност с отделен санитарен възел).

(3) В зоната за спорт се изграждат и поддържат необходимите подходящи съоръжения и необходимото оборудване за практикуване на физически дейности и спорт съобразно учебните програми за различните видове училищна подготовка и заниманията по интереси, свързани с физическо възпитание и спорт.

(4) С оглед спазване на минималните изисквания за зона спорт в училищата, могат да се ползват спортни обекти – държавна или общинска собственост, които се предоставят на държавните или общински образователни институции безвъзмездно за определено време, или могат да се наемат спортни обекти – частна собственост за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност, включително организирани извън учебния план.

Чл. 34. Като част от многофункционалната зона се обособяват места за отдих и за социални контакти, както и сектори за занимания по интереси.

Чл. 35. В многофункционалната зона се предвижда сектор за администрацията, за преподавателския състав и за обслужването и поддръжката на сградата, който включва: кабинет на директора; кабинет на заместник-директора; учителска стая със заседателна зала или отделна заседателна зала; канцелария - деловодство; финансово-счетоводна служба; помещение за архив; стая на портиера и склад на сервизния техник за обслужване и поддръжка.

Чл. 36. В многофункционалната зона се обособява училищна библиотека.

Чл. 37. (1) Залите за хранене в училищата се оразмеряват за 25 ÷ 30 % от броя на учениците и учителите, като се предвиждат по 1,2 ÷ 1,4 m² на място.

(2) Всяко училище следва да разполага с бюфет. Бюфетът е помещение, в което се продават и/или консумират ограничен асортимент от готови и пакетирани хранителни стоки, топли и студени сандвичи, топли и студени напитки, съобразени с Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците (ДВ, бр. 63 от 2009 г.) и Наредба № 8 от 2018 г. за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения, училищните столове и обектите за търговия на дребно на територията на училищата и на детските заведения, както и към храни, предлагани при организирани мероприятия за деца и ученици (ДВ, бр. 104 от 2018 г.).

Чл. 38. Здравните кабинети в училища се устройват съгласно Наредба № 3 от 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата (ДВ, бр. 38 от 2000 г.) и Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 39. (1) В училищата се устройват открити и закрити спортни площадки.

(2) В училищата се осигуряват външна зона с размери 11м x 6 м и вътрешна (подвижна) зона с размери 5м x 4,45 м за обучение по безопасност на движението по пътищата (БДП), оборудвани съгласно Приложение № 8.

Чл. 40. (1) Класните стаи, кабинетите, специализираните кабинети и езиковите лаборатории се обзавеждат и оборудват съобразно изучаваните учебни предмети от училищния учебен план.

(2) При възможност ученическите мебели следва да бъдат изработени по БДС EN 1729 - 1: 2015 по отношение на функционалните размери и според изискванията за безопасност и методи на изпитване на БДС EN 1729-2:2012+A1:2016.

Чл. 41. (1) Минималните изисквания за обзавеждане и оборудване на класните стаи, кабинетите, специализираните кабинети и езиковите лабораториите са както следва:

1. за логопедичен кабинет/зона на логопеда съгласно приложение № 2;
2. за кабинет на психолог/зона на психолога съгласно приложение № 3;
3. за ресурсен кабинет/зона за ресурсно подпомагане съгласно приложение № 4.
4. за класна стая в първа учебна зона за начален етап от основната образователна степен I-IV клас съгласно приложение № 9;
5. за класна стая във втора учебна зона за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап съгласно приложение № 10;
6. за езикова лаборатория съгласно приложение № 11;
7. за компютърен кабинет съгласно приложение № 12;
8. за специализиран кабинет по химия и опазване на околната среда съгласно приложение № 13;
9. за специализиран кабинет по физика и астрономия съгласно приложение № 14;
10. за специализиран кабинет по биология и здравно образование съгласно приложение № 15;

11. за кабинет по технологии и предприемачество съгласно приложение № 16;
12. за кабинет по музика съгласно приложение № 17;
13. за кабинет по изобразително изкуство съгласно приложение № 18;

(2) Минималните изисквания за обзавеждане и оборудване на зоната за отдих в първа учебна зона за начален етап са съгласно приложение № 19.

(3) Минималните изисквания за обзавеждане и оборудване на откритата и закритата зона за спорт за начален етап от основното образование са съгласно приложение № 20.

(4) Минималните изисквания за обзавеждане и оборудване на закритата зона за спорт за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап са съгласно приложение № 21.

Чл. 42. (1) Максималният брой на учениците, които могат да се обучават едновременно в училището, не може да надвишава капацитета на сградния фонд.

(2) Капацитетът на сградния фонд на училищата се определя както следва:

K1 – капацитет на начално училище;

K2 – капацитет на гимназия;

K3 – капацитет на основно/ обединено/ средно/ училище;

C – пореден номер на класните стаи в училище;

S_n – обща площ на класната стая начално училище

S_г - обща площ на класната стая в прогимназия, първи и/или втори гимназиален етап

S_s – необходима площ, полагаща се на един ученик в класната стая - 2 м² (Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата)

$$K1 = S_{H1}/2 + S_{H2}/2 + \dots + S_{Hc}/2$$

$$K2 = (S_{Г1}/2 + S_{Г2}/2 + \dots + S_{Гc}/2) / 0,7$$

$$K3 = S_{H1}/2 + S_{H2}/2 + \dots + S_{Hc}/2 + (S_{Г1}/2 + S_{Г2}/2 + \dots + S_{Гc}/2) / 0,7$$

(3) Броят на учениците от една паралелка не може да е повече от броя ученици, посочен в Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование и се определя при спазване на изискванията за минимална площ на ученик в класна стая, установени в Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

(4) Капацитетът на сградния фонд за училища, които осъществяват задължително предучилищно образование, се изчислява като сбор от капацитетите на училището по реда на ал. 2 и на помещенията, които се използват за осъществяване на предучилищното образование, по реда на чл. 18, ал. 3.

Раздел IV

Изисквания към физическата среда при целодневна организация на учебния ден в училищното образование

Чл. 43. (1) Целодневната организация на учебния ден се осъществява от училища, които разполагат с класни стаи и кабинети за провеждане на учебните часове по училищния учебен план, както и за дейностите по самоподготовка за всяка паралелка/група с целодневна организация на учебния ден, като:

1. минималната площ на ученик в помещенията, предназначени за осъществяването на дейностите по самоподготовка, е по-голяма или равна на 2 м²;
2. заниманията по интереси се организират в помещения, съобразени със съдържанието на дейностите по интереси, определено в годишната училищна програма за целодневната организация на учебния ден;
3. дейностите по отдых и физическа активност се организират в помещения, различни от тези за дейностите по самоподготовка.

(2) Обедното хранене на учениците, включени в целодневната организация на учебния ден, се организира при условията на чл. 37, ал. 1 и при спазване на изискванията на Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците и Наредба № 8 от 2018 г. за специфичните изисквания към безопасността и качеството на храните, предлагани в детските заведения, училищните столове и обектите за търговия на дребно на територията на училищата и на детските заведения, както и към храни, предлагани при организирани мероприятия за деца и ученици.

Раздел V

Изисквания към физическата среда в професионалното образование и обучение

Чл. 44. (1) Сградите на училищата и помещенията в тях, които осъществяват професионално образование или професионално обучение, следва да отговарят на съвременното ниво на развитие на съответната професионална област с детайлно разработване на оборудването и обзавеждането на отделните помещения и кабинети за всяка от професиите.

(2) Материалната база на училищата, които осъществяват професионално образование или професионално обучение, трябва да съответства на специфичните изисквания, определени със съответния държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия.

(3) Практическото обучение се провежда в учебно-производствени бази и учебно-тренировъчни бази в училищата и предприятията.

(4) Учебно-производствени бази в училище са учебни лаборатории, учебни работилница, полигони, учебни стопанства и др.

(5) В учебно-производствените бази се провежда обучение по учебна практика на специалностите за придобиване на начални професионални умения и компетентности.

(6) Учебно-тренировъчните бази са учебно-тренировъчни фирми, тренажори и други форми, които са модели на предприятие, за симулиране на ситуации и разрешаване на казуси, предназначени за учебни цели.

Раздел VI

Изисквания към физическата среда в ученическите общежития

Чл. 45. Сградите на центровете за подкрепа за личностно развитие – ученически общежития, както и сградите за общежития към училищата, трябва да отговарят на изискванията към общежитията, уредени в Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата и в Наредба № 5 от 1996 г. за хигиенните изисквания към устройството, обзавеждането и експлоатацията на общежития (ДВ, бр. 24 от 1996 г.).

Раздел VII

Изисквания към физическата среда в специалните училища

Чл. 46. (1) Сградите на специалните училища за обучение и подкрепа на деца и ученици със сензорни увреждания по смисъла на чл. 44, ал. 1, т. 1 ЗПУО трябва да са съобразени с:

1. видовете специални образователни потребности в резултат на уврежданията и/или затрудненията при обучението, за които трябва да се създадат необходимите условия за провеждане на образователния процес;
2. броят на децата и учениците по видове увреждания и/или затруднения при обучението;
3. необходимите специфични основни и допълнителни елементи на подкрепящата среда, които не са уредени в Наредба № 4 от 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания;
4. необходимостта от основно и допълнително оборудване и обзавеждане;
5. необходимостта от помещения за индивидуална и групово работа, кабинети за рехабилитация, за психолог, логопедичен кабинет, ресурсни и други специализирани кабинети за подпомагане на конкретните специални образователни потребности;
6. целодневната организация на учебния ден или необходимостта от общежитие (за специалните училища за обучение на ученици със сензорни увреждания и специфичните изисквания за това в зависимост от видовете специални образователни потребности в резултат на увреждания и/или затруднения при обучението, за които трябва да се създадат необходимите условия).

(2) Сградите на специалните училища за обучение и подкрепа на деца и ученици със сензорни увреждания следва да са съобразени с нормативните изисквания към сградите за обществено обслужване в областта на образованието и науката и специфичните изисквания, свързани с конкретното предназначение на сградата.

(3) В зависимост от конкретните специални образователни потребности се осигурява:

1. визуална връзка между пространствата в учебната зона, като не се допускат прикрити пространства;
2. специален контрол на вратите и прозорците на определени помещения;

3. обзавеждане със съответните тактилни елементи, като водещи парапети, предпазни решетки и др.;
4. достъпни санитарно-хигиенни помещения на всеки етаж;
5. недопускане на остри елементи и ръбове в оборудването и обзавеждането;
6. съобразяване на разположението на пространствата за учене и почивка – да не са разположени в близост до рискови обекти;
7. специализирано оборудване и обзавеждане.

(4) Оборудването и обзавеждането по ал. 3, т. 7 включва:

1. специални учебно-технически средства и апаратура, дидактически материали;
2. учебни помагала, специализирани софтуерни продукти и др.;
3. средства, подпомагачи учебните програми по специалните учебни предмети за децата и учениците с увреден слух, за произношение, развитие на речта, музикални стимулации, фонетична ритмика и моторика, реч и предметна дейност;
4. средства, подпомагачи учебните програми по специалните учебни предмети за децата и учениците с нарушено зрение - за зрително подпомагане, за ориентиране и мобилност и за полезни умения;
5. средства, подпомагачи индивидуални учебни програми;
6. други изисквания съгласно нормативните актове за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности;

(5) Помещенията по ал. 1, т. 5 следва да бъдат оборудвани с технически средства и дидактически пособия, необходими за ефективното провеждане на рехабилитационно-терапевтичния процес и съобразени с видовете специални образователни потребности.

Чл. 47. (1) Сградите на училищата за ученици с нарушено зрение следва да разполагат с минимален брой специфични помещения и материална среда, осигуряващи необходимите условия за провеждане на образователния процес съгласно Приложение № 22.

(2) При възможност в сградите на училищата за ученици с нарушено зрение се обособяват помещения за трудова терапия и предпрофесионални умения като:

1. работилница по керамика, оборудвана с гърнчарско колело и разполагаща с отделни помещения за керамична пещ и склад с метални етажерки и/или работилница по плетачество с необходимото за дейността оборудване;
2. работилници по плетачество и приложни изкуства, оборудвана с вертикален или хоризонтален стан, механични непрофесионални плетачни машини;
3. оранжерия, оборудвана със стабилни плотове, адаптирани за деца с двигателни увреждания, саксии, торфо-почвени смеси, напоителни съоразения – лейки маркучи и други.

(3) Всички помещения следва да бъдат достатъчно осветени, като осигуряват естествена светлина и тристепенно осветление от 1000 лукса.

(4) Помещенията, в които се осъществява образователния процес, следва да разполагат с увеличители за увеличаване на текста и фигурите при работа с деца с остатъчно зрение.

(5) Компютърните кабинети се оборудват със специализиран софтуер за хора с нарушено зрение.

Чл. 48. (1) Сградите на училищата за ученици с увреден слух следва да разполагат с:

1. минимален брой специфични помещения и материална среда, осигуряващи необходимите условия за провеждане на образователния процес, комуникационни и обслужващи площи;
2. обзавеждане на учебните помещения и устройване на учебни места, осигуряващи достатъчна осветеност, позволяваща на ученика свободно да разчита устната артикулация;
3. звукопроводима подова настилка в помещенията, която стимулира тактилно вибрационната чувствителност на децата с увреден слух;
4. акустична среда, която не позволява изкривяване на акустичния сигнал;
5. учебни места, оборудвани с инфра ред апаратура, FM системи или друга система, съвместима с личните слухови апарати или с кохлеарните импланти на учениците;
6. звукоизолирани кабинети за индивидуална рехабилитационна работа.

(2) Специфичните помещения в сградите на училищата за ученици с увреден слух, осигуряващи необходимите условия за провеждане на образователния процес са както следва:

1. учебни корпуси:

- а) сензорна зала;
  - б) зала за психомоторика;
  - в) зала за релакс;
  - г) зала за фонетична ритмика/моторика;
  - д) кабинет музикални стимулации;
  - е) кабинет моторика;
  - ж) кабинет за обучение по ритмика;
  - з) кабинет за психолог;
  - и) зала по художествени и приложни изкуства и/или зала за занимания по интереси;
  - й) кабинет за рехабилитация на слуха и говора.
2. общежитие;
  3. помещения за спорт;
  4. зала за танци и интерпретация с жест.

Чл. 49. Сградите на възпитателните училища-интернати и социално-педагогическите интернати следва да създадат на настанените в тях ученици материални условия за възпитание, обучение, самоподготовка и нощуване в съответствие с дейностите, които се извършват в тях и с Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Раздел VIII

Изисквания към физическата среда в училищата към местата за лишаване от свобода

Чл. 50. (1) Сградите и помещенията в училищата към местата за лишаване от свобода следва да отговарят на изискванията на тази наредба, като отклонения се допускат,

доколкото специфичната дейност в мястото за лишаване от свобода, където се намират училищата, налага това.

(2) За придобиване на професионална квалификация училищата в местата за лишаване от свобода осигуряват материална база в съответствие с държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация за съответната професия.

Раздел IX

Изисквания към физическата среда в иновативните училища

Чл. 51. (1) В иновативните училища се допуска разработването и въвеждането на иновативни елементи на физическа среда във връзка с иновативните елементи по чл. 38, ал. 7 от ЗПУО.

(2) При въвеждане на иновативни елементи на физическата среда в проекта за иновации училището представя и концепция за иновативните елементи на физическата среда, която се одобрява от Комисията за иновативните училища към министъра на образованието и науката, след представяне на документи за съгласуване със съответните органи на Министерството на здравеопазването и Министерството на вътрешните работи.

Раздел X

Изисквания към физическата среда в центровете за подкрепа за личностно развитие

Чл. 52. Центровете за подкрепа за личностното развитие трябва да разполагат с подходяща материално-техническа база за реализиране на дейностите по чл. 49 от ЗПУО.

Чл. 53. Сградите на центровете за подкрепа за личностното развитие се състоят от многофункционално използвани помещения, свързани в единна компактна структура, в съответствие с Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 54. За организиране на дейностите по чл. 49, ал. 1, т. 1 от ЗПУО центровете за подкрепа за личностното развитие трябва да разполагат с взаимно свързани зони и помещения за занимания по интереси и/или център за библиотечно-информационно обслужване, и/или зони за спорт и отдих, както и помещения за административно обслужване.

Чл. 55. За извършване на дейностите по чл. 49, ал. 1, т. 2 и 6 от ЗПУО центровете за подкрепа за личностното развитие следва да осигурят подходяща за провеждане на консултациите и обученията среда, като помещенията трябва да отговарят на изискванията към административните помещения в училищата в съответствие с Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата.

Чл. 56. За осъществяването на дейностите по чл. 49, ал. 1, т. 3, 4 и 5 от ЗПУО центрoвете за подкрепа за личностното развитие трябва да осигурят подходящи помещения за конкретния вид подкрепа, като всяко от помещенията следва да бъде оборудвано с необходимите за оказване на подкрепата технически и дидактически средства, методики и материали.

Чл. 57. Центровете за специална образователна подкрепа трябва да осъществяват дейността си при спазване на следните изисквания:

1. диагностичната, рехабилитационната, корекционната и терапевтична работа с деца и ученици трябва да се осъществяват в кабинети, оборудвани с подходящи технически и дидактически средства, методики и материали съгласно приложение № 23;
2. педагогическата и психологическа подкрепа, както и прилагането на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците, трябва да се осъществяват в подходяща за провеждане на консултациите и обученията среда, като помещенията трябва да отговарят на изискванията към административните помещения в училищата, определени в съответствие с Наредба № РД-02-20-3 от 2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата;
3. обучението на ученици трябва да се извършва в среда, отговаряща на съответните изисквания, определени в наредбата, към училищата.
4. обучението на деца в предучилищна възраст трябва да се извършва в среда, отговаряща на определените в наредбата изисквания към помещенията, предназначени за подготвителни групи.

Чл. 58. (1) Центровете за подкрепа за личностно развитие – астрономически обсерватории и планетариуми, осъществяват дейността си в сгради, подходящи за извършване на дейностите, насочени към подпомагане ефективното провеждане на образователния процес в областта на астрономията, физиката, природните науки и екологията, обществените науки и повишаване на квалификацията на учителите и на ръководителите на различни форми на обучение по астрономия, космонавтика, природни науки и екология.

(2) Когато центрoвете за подкрепа за личностно развитие – астрономически обсерватории и планетариуми, осъществяват някоя от дейностите по чл. 49, ал. 1 от ЗПУО, те трябва да разполагат с необходимата материална база за извършване на съответната дейност.

Глава Трета

Материални изисквания към дистанционната форма на обучение

Чл. 59. (1) Дистанционната форма на обучение може да се организира само от училища, които разполагат с техническите и технологични условия, определени в този раздел, за провеждане на обучението по начин, който осигурява постигане на компетентностите, заложи в учебните програми по всички учебни предмети или модули от съответния учебен план.

(2) За обучението в дистанционна форма ученикът самостоятелно си осигурява необходимите технически и технологични средства.

Чл. 60. (1) За предоставяне на дистанционна форма на обучение училищата следва едновременно да изпълняват следните условия:

1. осигуряване на учениците си онлайн достъпност в непрекъснат режим 365/7/24 до необходимите учебни материали и електронни модули за обучение и текущо оценяване, разположени в уеб-базирана система за дистанционно обучение на специализирани сървъри с гарантиран високоскоростен достъп до интернет минимум 100 Mbps;

2. осигуряване на възможност на учениците, избрали тази форма на обучение, за директна онлайн комуникация с учител, за провеждане на консултации по учебните предмети за съответния клас и за текущи изпитвания по съответния предмет;

3. наличие на учители, квалифицирани за работа с уеб-базирана система за дистанционно обучение и с електронното съдържание;

4. осигуряване на възможност за функциониране на система, както и на технически екип за контрол, мониторинг, поддръжка и оптимизация на уеб-базираната система и електронното съдържание, и обезпечаване на непрекъсваемост на процеса на дистанционно обучение.

(2) В уеб-базираната система за дистанционно обучение се съдържат и съхраняват:

1. училищният учебен план, седмичното разписание, текущите оценки, домашните задачи и проекти;

2. интегрирана база с данни за всеки от обучаемите;

3. информация за организацията и провеждането на дистанционното обучение;

4. подробни лог файлове за всяко действие и достъп до системата, като училището следва да обезпечи или гарантира съхраняването им от училището за минимум 2 години;

5. интерактивни и мултимедийни учебни материали и ресурси, модули за обучение, самоподготовка и оценяване.

(3) Уеб-базираната система за дистанционно обучение осигурява възможности за:

1. създаване на интерактивни и мултимедийни учебни материали, включващи анимация, аудио и видео, и тестове;

2. наличие на система за управление на ученето (LMS - Learning management system);

3. онлайн комуникация между учителя и учениците;

4. създаване на виртуални класни стаи.

(4) Виртуална класна стая е онлайн базирана среда за обучение, в която учениците и педагогическите специалисти осъществяват взаимодействие чрез компютърно устройство, интернет връзка и набор от потребителски идентификационни данни.

(5) Уеб-базираната система за дистанционно обучение осигурява информационната сигурност на данните съгласно Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност (ДВ, бр. 101 от 2008 г.).

Глава Четвърта **Информационно осигуряване**

Чл. 61. (1) Информационното осигуряване цели да даде възможност на децата и учениците да придобият компетентностите, необходими за успешната им личностна и

професионална реализация чрез осигуряване на достъп до информационни ресурси и развитие на умения за търсене и ползване на информация.

(2) За постигането на информационно осигуряване всяко училище следва да разполага с:

1. поне един компютърен кабинет, оборудван с най-малко 15 компютри;
2. компютърна мрежа и интернет достъп до всяко място в компютърните кабинети;
3. лицензиран софтуер за всички използвани компютърни системи;
4. при възможност осигурен безжичен интернет достъп в многофункционалната зона;
5. подходяща мултимедийна техника, включваща компютър, мултимедиен прожектор, интерактивен екран;
6. техника за печат и сканиране на документи, правила за нейното използване и лица, определени от директора, които да следят за спазването им.

(3) Информационното осигуряване на центрoвете за подкрепа за личностно развитие следва да е съобразено със спецификата на осъществяващата се в тях дейност и като минимум включва:

1. зона с интернет достъп, като при наличие на компютърен кабинет връзка следва да е осигурена до всяко работно място, а при липса на такъв кабинет, следва да е осигурена зона с безжичен интернет достъп;
2. лицензиран софтуер за всички използвани компютърни системи;
3. наличие на подходяща техника за изнасяне на презентации и мултимедийно обучение (компютър, мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран и др.);
4. наличие на техника за печат и сканиране на документи, правила за нейното ползване и лица, определени да следят за спазването им.

(4) Изискванията на тази глава се отнасят съответно и за специалните училища, доколкото друго не е предвидено в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(5) Училищата и центрoвете за подкрепа за личностно развитие следва да спазват утвърдени от директора правила за информационна и мрежова сигурност, съгласно Наредба за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност.

Глава Пета

Библиотечно-информационно осигуряване

Чл. 62. (1) За библиотечно-информационното осигуряване в училището се устройва училищна библиотека.

(2) В училища с до 150 ученици библиотечно-информационното осигуряване може да се извършва по преценка на ръководството на училището от обществена библиотека или библиотеката на съседно училище съгласно договор, гарантиращ същите условия на библиотечно осигуряване, предвидени в настоящата наредба.

(3) Центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т. 1 от ЗПУО създават училищни библиотеки и извършват библиотечно-информационно обслужване в рамките на своите възможности.

(4) В детските градини ежегодно се набавят нови книги, игри и други подходящи източници на информация, свързани с осигуряването на физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата.

(5) Училищните библиотеки в училищата осигуряват на учениците свободен достъп до информация от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Чл. 63. (1) Училищните библиотеки в училищата предоставят следните библиотечни и информационни услуги:

1. ползване на книги и други източници на информация на място и заемането им за дома;
2. осигуряване на устни справки и фактографска информация;
3. достъп до интернет;
4. други услуги по преценка на директора на училището.

(2) Библиотечният фонд е профилиран с оглед на нуждите на конкретното училище, като всека училищна библиотека:

1. формира библиотечен фонд от книги и други източници на информация (вкл. периодични издания, аудиовизуални материали и други), съдържащ учебно-помощна; справочна; научно-популярна и художествена литература.
2. осигурява достъп до електронни ресурси: бази данни със справочници и статии, както и при възможност софтуерни пакети.

(3) Библиотечният фонд е динамичен, допълва се ежегодно с нови книги и други носители на информация.

Чл. 64. Библиотечно-информационното осигуряване в училищата се осигурява чрез:

1. специално пригодени за библиотечната дейност помещения с подходящ дизайн и обзавеждане;
2. достатъчен библиотечен фонд, гарантиращ разнообразие в избора при изграждането на навици за четене;
3. достъп до електронни ресурси;
4. наличие на техника за печат и сканиране на документи;
5. квалифициран служител за дейностите по организиране, подреждане и съхранение на библиотечния фонд, както и за взаимодействието с децата и учениците.

Чл. 65. (1) Помещенията в училищните библиотеки се обособяват в следните зони:

1. зона с читалня, където се разполагат наличните книги и периодика;
2. зона с места за достъп до електронни ресурси и до глобалната мрежа;
3. зона за колекциите, справочния апарат и работния кът на библиотекаря;
4. книгохранилище.

(2) Читалнята се обзавежда по начин, позволяващ трансформацията ѝ в средата, подходяща за груповата работа.

(3) За осигуряване на достъп до електронните ресурси и глобалната мрежа се устройват оборудвани с подходяща техника работни места.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. (1) Физическата среда на детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностното развитие, която не отговаря на изискванията на тази наредба се привежда поетапно в съответствие с разпоредбите на наредбата в срок до 10 г. от влизането ѝ в сила.

(2) Съответният финансиращ орган, със съдействието на директора на образователната институция следва да приведат физическата среда на образователните институции в съответствие с изискванията на тази наредба.

(3) Привеждането на физическата среда на училищата се съобразява с разработения план за създаване на необходимите условия за полудневна организация на учебния ден по § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 10 от 2016 г. за организация на дейностите в училищното образование (ДВ, бр. 73 от 2016 г.)

§ 2. (1) За заварените към влизане в сила на тази наредба процедури по откриване, преобразуване и промяна на детски градини, училища и центрове за подкрепа на личностното развитие се прилагат изискванията към физическата среда, действащи до влизането в сила на тази наредба.

(2) Детските градини и училища по ал. 1, след откриването, преобразуването или промяната си, привеждат физическата си среда в съответствие с изискванията на тази наредба при условията и по реда на § 1.

§ 3. За детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностното развитие, чиито сгради не са проектирани и изградени със съответното предназначение или чиито сгради са недвижима културна ценност се допускат отклонения от изискванията на тази наредба след разрешение на министъра на образованието и науката и министъра на здравеопазването, съгласувано с Министерство на регионалното развитие и благоустройството, а за сгради недвижима културна ценност и с Министерство на културата.

§ 4. Наредба се издава на основание чл. 22, ал. 8, във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 12 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Насоки за модернизация на физическата среда в училищата

I. Основни характеристики при модернизация на физическата среда в училищата:

1. Интегрираност и устойчивост на идеята, цялостен подход.
2. Иновативност на цялостната концепция и проектните решения.
3. Използване на нови, ефективни информационни и комуникационни технологии за интерактивно образование.
4. Комфорт на физическата среда за обучение и работното място.
5. Безопасност и достъпност на средата, отговаряща на действащата нормативна уредба.
6. Естетизация (естетическите и художествените качества) на физическата среда за художественото и естетическото въздействие на сградите, формите, съоръженията и елементите за привличането и задържането на децата в училищната среда.

II. Дворно пространство

Дворното пространство поема широк обхват от функции – спорт, игра, учене, почивка, срещи. То трябва да е подчинено на основаната концепция за мултифункционалност – обособяване на характерни пространства като кътове за учене на открито, зони за отглеждане на растения и опитни полета, зелени площи за рекреация и игра, спортни съоръжения. С оглед на това е подходящо:

1. Да се стимулира игровият процес в дворното пространство;
2. Да се създадат удобни кътове за сядане, както за общуване, така и за уединение и почивка;
3. Широките асфалтирани площадки и плочници да отстъпят място на озеленените площи;
4. Да се организират зони като амфитеатър за водене на обучение на открито, за организиране на мероприятия на открито, за занимания по интереси на открито, за развитие на изкуството на открито и др.;
5. Да се организират класна стая, кабинети, лаборатории и др. на открито за обучение;
6. В структурата на двора да бъдат включени опитни полета, зеленчукови градини, оранжерии, дендрариум, зоокътове, хранилки за птици с площадки за наблюдение и други съоръжения позволяващи на децата да учат чрез преки наблюдения;
7. Отделяне на част от дворното пространство за оформление по инициатива на самите ученици;
8. При възможност се обособява площадка за фитнес на открито.

III. Сгради и пространства

1. Основните принципи при изграждане и модернизация на училищните сгради са:

1.1. Увеличаване на относителния дял на площите за комуникация и трансформацията им в многофункционални пространства за самоподготовка, занимания по интереси, иновативни форми на обучение, социално взаимодействие между ученици и учители, рекреация. Създаване на нов тип училищна среда, даваща приоритет на свободното движение и общуване между всички участници в процеса на обучение.

1.2. Стремение за отваряне на пространството на учебните стаи и постигане на гъвкавост на преподаването, даваща възможност за прегрупиране на учениците според

формата на работа – с цялата паралелка, на групи, по двойки, самостоятелно или в смесена система, като се осигурява по-голяма норма площ за един ученик, спрямо установените стандарти при оразмеряване на помещенията. Постигане на по-големи учебни стаи, намаляване на броя на учениците в паралелка или комбинация от двете заедно.

1.3. Проникване на природната среда в сградата, чрез вътрешни дворове и дълбоки навлизания между корпусите, големи витрини към дворовете за визуална връзка с дворното пространство и създаване на интериорни зелени кътове с подходящи растения.

2. Възможностите за модернизация и оптимизация на пространствата в съществуващите сгради се осъществяват:

2.1. Без намеса в плановата структура

Модернизацията на съществуващите сгради без намеса в плановата структура се реализира чрез:

2.1.1. Преструктуриране на комуникационните зони;

2.1.2. Преструктуриране на помещенията;

2.1.3. Създаване на спомагателни помещения;

2.1.4. Обособяване на отделни зони чрез цветово решение;

2.1.5. Осигуряване на оптимален за учебната дейност микроклимат.

2.2. С намеса в плановата структура

При реконструкция на съществуващия сграден фонд следва да се спазват следните тенденции:

2.2.1. Реконструкции, целящи увеличаване на относителния дял на комуникационните зони със следните планови трансформации и присъединяване на нови обеми:

- увеличаване на приемните пространства с дострояване в план и във височина;
- присъединяване на зони с присъщи други дейности и обединяването им в сложно структурирано пространство със зони за специфични дейности;
- усвояване на непокрити полуинтериорни външни дворове и превръщането им в покрити атриумни пространства;
- пристрояване на допълнителни комуникационни площи и обеми към вече съществуващи такива и създаване на визуален контакт между различните нива в сградата;
- превръщане на комуникационната зона в развита система за социални и културно-информационни контакти чрез преструктуриране на коридорите в цялостна система с разширения за места за самостоятелна работа;
- създаване на миниатюрни рекреационни интериорни зелени пространства като част от комуникационната система на учебната сграда.

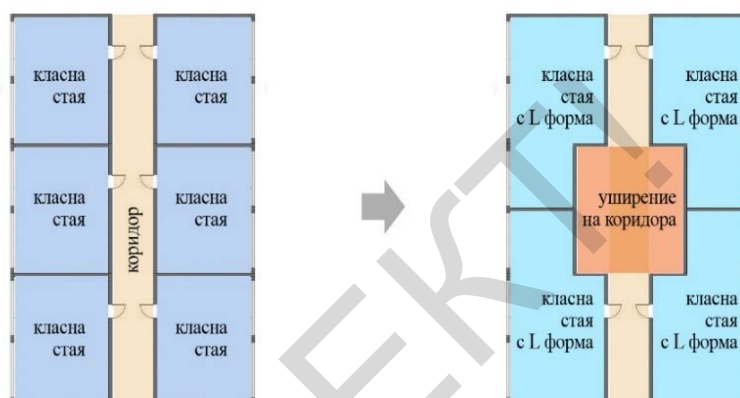
Примерно пристрояване на допълнителни комуникационни площи и обеми към вече съществуващи такива

2.2.2. Реконструкции, засягащи помещенията с цел обособяване на многофункционално учебно пространство

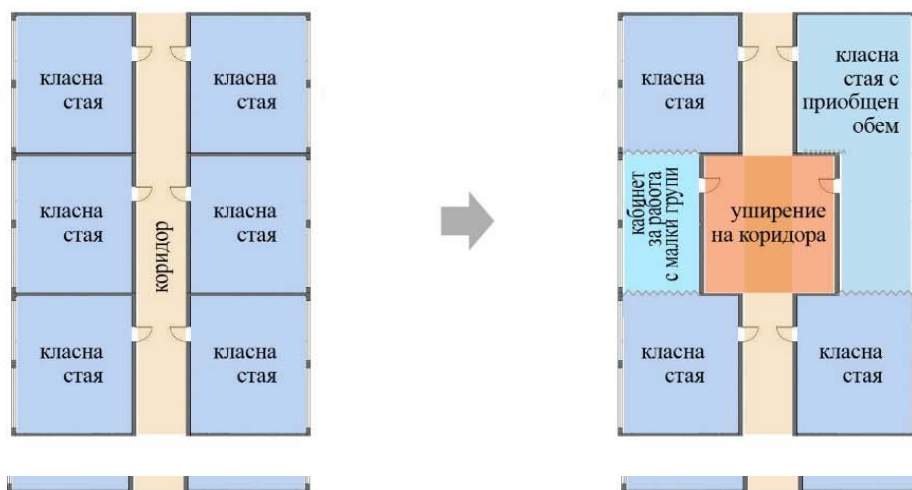
В интериора на съвременното училище е много важно пространствата да преливат едно в друго, да има възможност чрез мобилни прегради да се променят размерите на помещенията за обучение. Целта е да се даде свобода на обучителния процес и възможност на учителите да разгънат максимално методите си на обучение. За постигането се използват леки преградни плътни стени или стъклени витрини.

За осигуряване на гъвкавост на учебните пространства в комбинация с уширени зони в коридорите са възможни няколко основни варианта за реконструкция:

- Събаряне на преградните стени между три съседни класни стаи. Новите стени оформят класни стаи с Г-образна форма, подходяща за организиране на различни конфигурации на работните мебели според вида на протичащия учебен процес. Уширението на коридора се превръща в многофункционално пространство.

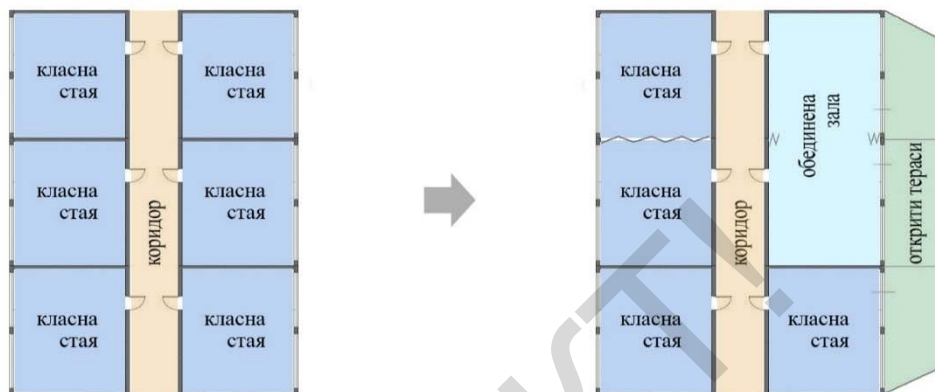

- Събаряне на преградните стени между три съседни класни стаи и на тяхно място са поставени леки преместваеми прегради. Средната стая е с редуцирана ширина и се използва за работа с малки групи. Чрез премахване на една от мобилните прегради пространството на средната стая може да се приобщи към всяка от стаите в съседство. Отново е обособено многофункционално уширение към коридора.

- Частично премахване на преградната стена между две класни стаи и се поставят мобилни прегради под ъгъл от 45°, заграждащи уширение към коридора. При премахване на преградите класната стая се отваря към коридорното пространство.

- замяна на преградната стена между две класни стаи с мобилна преграда. Когато преградата е събрана двете класни стаи се обединяват в общо пространство – зала. Пред фасадата е изградена тераса, към която класните стаи могат да се отворят и учебния процес да се пренесе на открито.

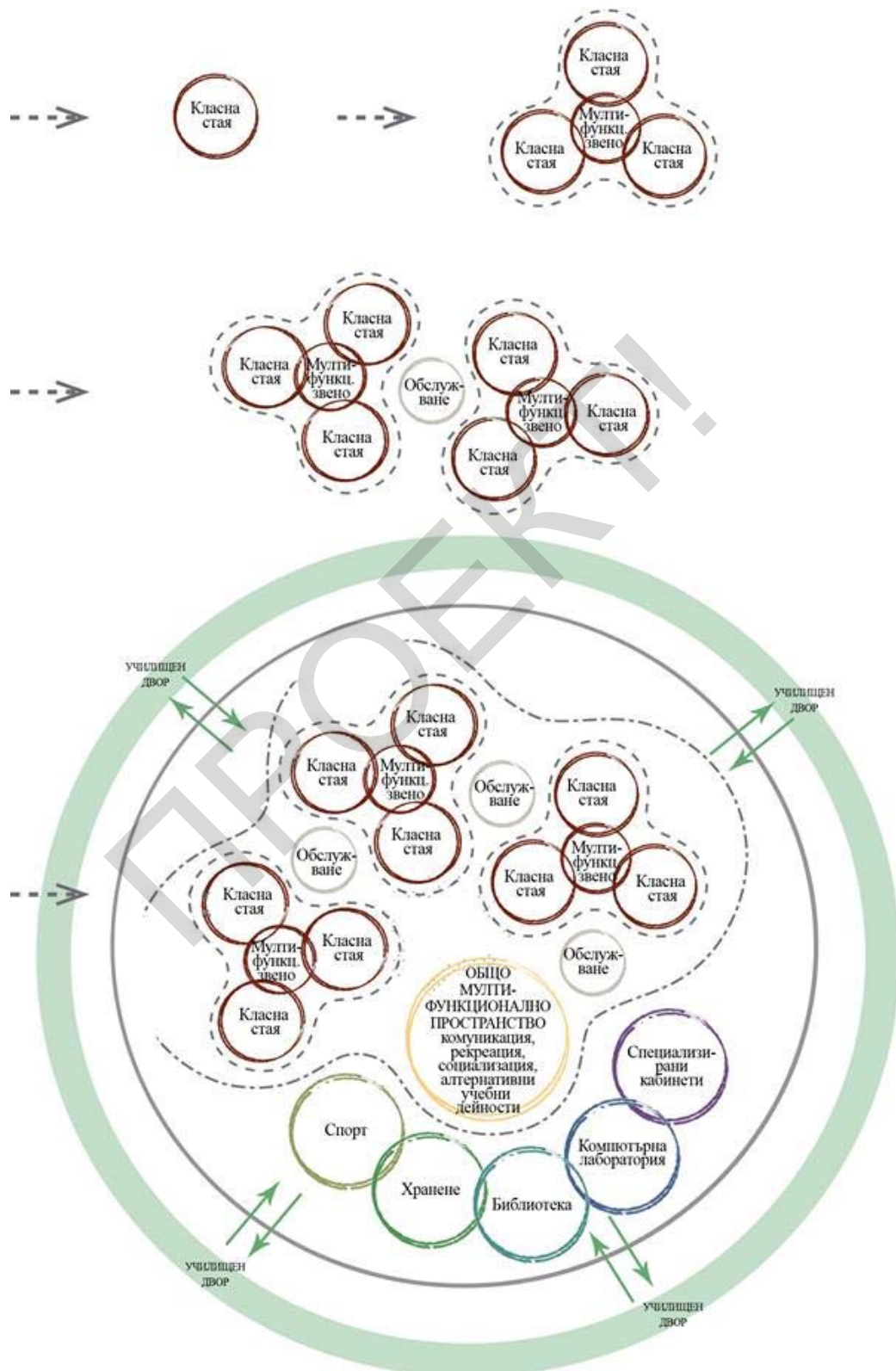

Според конкретната планова схема на учебната сграда и специфичните нужди в заданието са възможни и много други варианти на реконструкция, както и комбинации между тях.

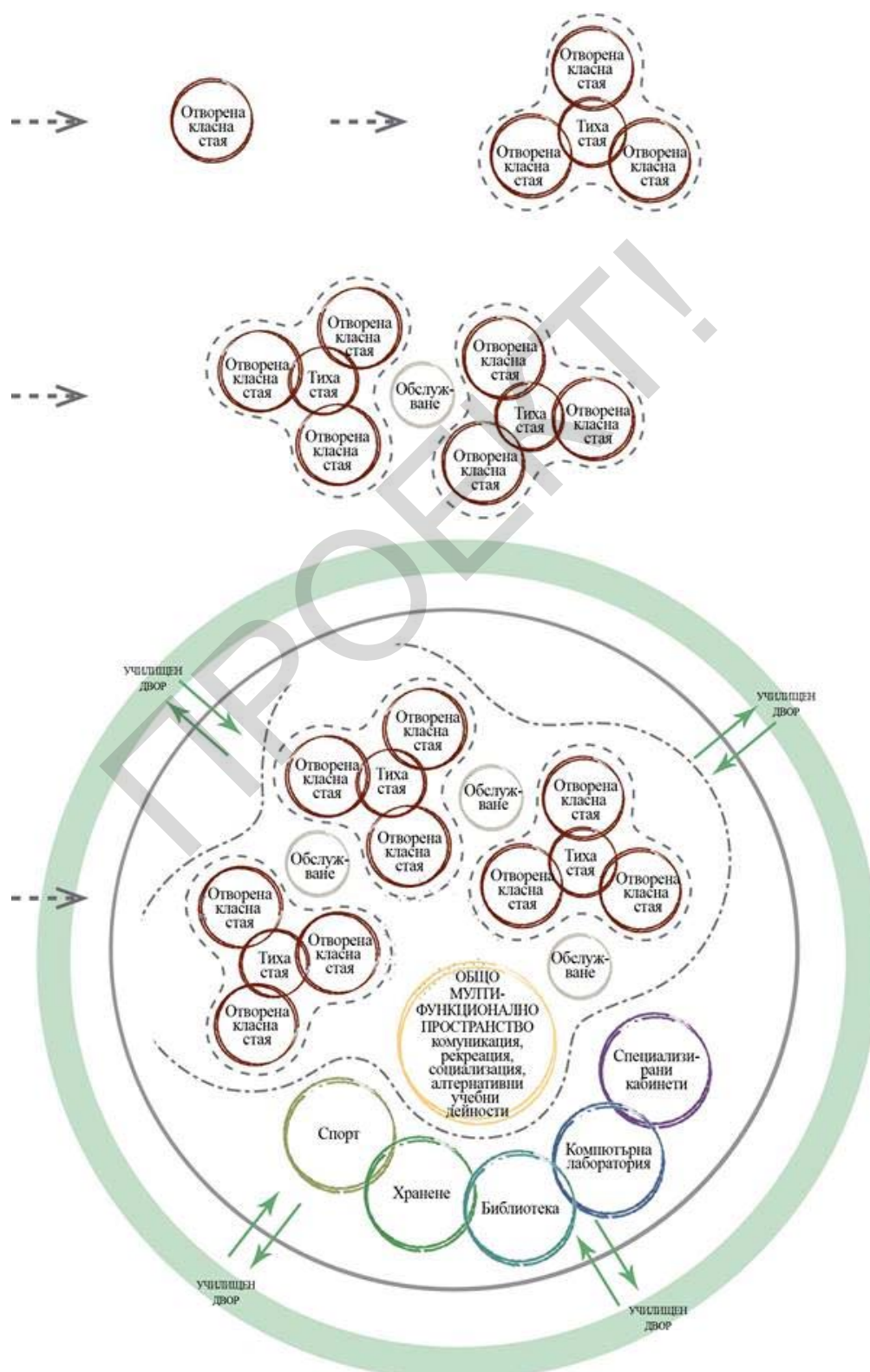
3. Проектиране и изграждане на нови училищни сгради и комплекси.

При проектирането и изграждането на нови училищни сгради и комплекси следва да се спазват следните структурни модели:

3.1. Основни структурообразуващи единици са класните стаи, обособени в групи около многофункционални комуникационни пространства. Те от своя страна са организирани около общо мултифункционално ядро, съчетаващо в себе си ролите комуникация, рекреация, социализация, алтернативни учебни дейности и явяващо се в центъра на цялата структура. На подходящи места към всяка група от няколко учебни пространства се предвиждат обслужващи и складови зони.

3.2. Оформяне на отворени учебни пространства, сепарирани чрез тихи стаи и обслужващи и складови зони. Така получените групи отново се организират около общо мултифункционално ядро. Тази схема отразява най-съвременните тенденции в проектирането на училищни сгради, като осигурява максимална гъвкавост на пространствата в една отворена структура с плавно преливане на една зона в друга.

IV. Помещения и зони за комуникация

IV.1. Помещения

Помещенията - класните стаи, кабинетите и лабораториите следва да се превърнат в многофункционално учебно пространство. Те трябва да осигурява:

1. Гъвкавост на пространството даваща възможност за прегрупиране според формата на работа – с цялата паралелка, на групи, по двойки, самостоятелно или в смесена система;

2. Спомагателни пространства – гардеробчета за лични вещи, закачалки за връхни дрехи, етажерки и библиотеки за материали, информационно/експозиционно табло/място за поставяне на информация от учителя или окачване на награди и постижения на ученици от класа;

3. Отваряне на допълнителни врати (или мобилни прегради) между кабинетите по различни учебни предмети, улесняващи и насърчаващи компетентностния подход при решаването на практически задачи, както и самата комуникация между педагогическите специалисти;

4. Остъкляване на вратите към помещенията и отваряне на остъклени отвори в стените на подходящи места, осигуряващи визуална връзка между тях и коридорите. Отварянето на такива остъклявания ще спомогне за допълнително естествено осветление на двустранно застроени коридори, което ще повиши комфорта на пребиваване в тях;

5. Изборът на цветови комбинации се съобразява с възрастовите характеристики на учениците. В интериора цветът се явява като помощно средство за по-лесна ориентация в структурата на училищната сграда и е насочен към:

- провокиране на определени емоции и нагласи у учениците, за засилване на интереса и задържане на вниманието им;
- постигане на индивидуалност и характер на средата;
- обособяване на отделни зони чрез цветовото им решение;
- използване само пастелни, ненаситени, меки цветове за боя за стени и тавани, за плотове, щори, други материали и довършителни работи.

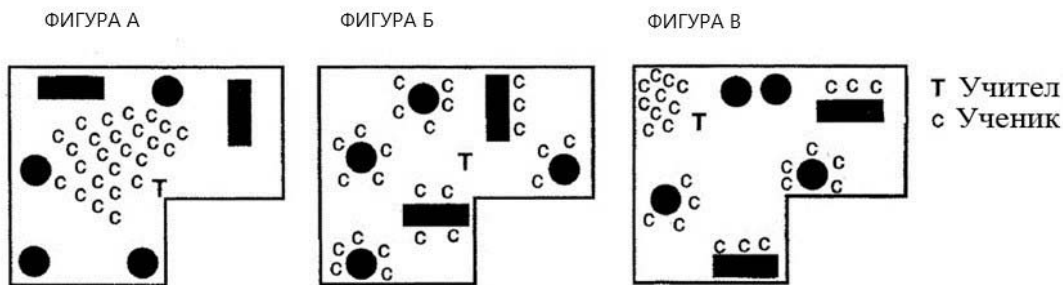
6. Предвиждане на мерки за по-добра акустика в помещенията: системи акустичен таван, акустични пана по стени, висящи акустични панели. Акустиката подобрява комфорта на учене, помага за концентрацията и улеснява преподаването;

7. За подове в класните стаи да се предвидят винилови настилки, подходящи за училища. Виниловите настилки за училища са анти-бактериални, трудно или негорими, анти-статични, меки, поглъщат шум, лесни са за почистване, лесни за монтаж и поддръжка, с възможности за цветове и оформление;

8. Да не се полага гранитогрес или други видове плочи в класните стаи. Допуска се само в мокри помещения, лаборатории, около мивки.

9. Варианти за организиране на помещенията:

- Г-образната форма на помещението насърчава разнообразието на учебния процес, креативността и комуникацията. Местата за сядане могат да се организират в групи или с цялата паралелка, на групи, по двойки, самостоятелно или в смесена система. За този тип гъвкавост важна е мебелировката, която се състои от единични мобилни учебни места, които лесно могат да бъдат прегрупирани.

Фиг.1 Класна стая с Г-образна форма

- Отворените пространства на обучение, състоящи се от обособени зони и мултифункционално, гъвкаво пространство за разнообразни форми на обучение и почивка. Зоните за различните учебни процеси преливат една в друга и могат да се реформират спрямо конкретна нужда в конкретен момент – подвижни прегради, леки преместваеми чинове, подвижни и многофункционални мебели. От съществено значение е да се обърне специално внимание на акустиката – за справяне с шумовете както от техника и инсталации, така и шумовете от учебния процес в отделните зони.

- Специализирани стаи и кътове се обособяват между основните зони за обучение - кътове за усамотение, тиха стая за работа по дисциплини, изискващи по-голяма концентрация, специализирани кабинети.

IV.2. Зони за комуникация

Комуникационните зони в училищата са коридори, фойае, атриуми, които изпълняват свързваща функция между отделните помещения. Тези зони могат да се превърнат в социални и образователни кътове – за почивка, разговори, непринудено общуване, за експозиционни площи, за допълнителни образователни дейности, за работа с учител или споделяне на идеи. Начини за постигане на тези цели са:

1. Обособяване във фойетата и коридорите на функционално значими зони и кътове (за социални контакти, рекреация, иновативни форми на обучение, експозиции и др.) чрез използването на мебелировка, ниски и високи подвижни прегради, технологични въведения;
2. Превръщане на наличните уширения в комуникационната структура в многофункционални учебни пространства и интегрирането им в училищния живот;
3. Разделяне на издължените коридорни пространства, чрез оформяне на сепарета, предразполагащи към задържане на вниманието и социално взаимодействие;
4. Интегриране на експозиционни площи за изложби и постижения на учениците;
5. Интегриране на части от комуникационните зони към пространството на самите учебни стаи;
6. Организиране на зони с мека мебел, зони с маси и столове, индивидуални работни места и обособени кътове с леки преградни елементи в коридорите и фойета на подходящи места;
7. Да се предвидят кътове със зеленина;
8. Предвиждане на интерактивна дъска на стената към отделни кътове, която да служи както за почивка, така и за обучение – гледане на филм, демонстрации, презентации на идеи;
9. Организиране на кътове за тихи спортни игри;
10. Предвиждане на подвижни преградни стени към класните стаи, според конкретното решение, така че при нужда стаите лесно да се отворят и коридорните пространства да се приобщят към тях;
11. Предвиждане на мебели като етажерки и библиотеки за материали, пособия и книги;
12. Осигуряване на многофункционалност и покриване на обхват от нужди – за социални взаимодействия, за работа, за почивка, с различни решенията на интериора;
13. Създаване на високо централно пространство с покривно остъкляване, като място за срещи или атриум, даващ възможност за вертикална визуална връзка между етажите и естествено осветляване;
14. Предвиждане на декоративни рисунки по стени, картини на ученици, друго училищно изкуство в ниши на коридори, фойета.

V. Оборудването и обзавеждането на помещенията

Съвременният облик на помещенията се постига чрез:

1. Замяна на стандартния модел двойни чинове с единични работни места на модулен принцип, даващи възможност за оформяне на различни конфигурации на общи маси при работа по групи;
2. Използване на мултифункционални маси, които осигуряват възможност за гъвкав учебен процес чрез различно организиране на пространството;
3. Осигуряване на ергономични работните места, нагласящи се спрямо ръста на ученика;

4. Оборудване със съвременни технологични средства;
5. Ограничаване използването на твърди, грапави, студени, остри материали и елементи с остри ръбове и използване на меки материали с заоблени ръбове, без остри части.

VI. Сградни инсталации

1. Подмяна на радиаторите за отопление с нови, по-ефективни алуминиеви;
2. Нова и ефективна вентилация и климатизация, където е необходимо;
3. Енерго-ефективни уреди висок клас, с максимална гаранция;
4. LED лампи подходящи за учебна среда (БДС), с дълъг живот (мин. 10,000 часа);
5. Безопасни електро-контакти със защита.

VII. Управление на отпадъци

1. Осигуряване управление на битовите отпадъци с цел ограничаване отрицателното въздействие на околната среда.

Приложение № 2 към чл. 12, ал. 2 и чл. 41, ал. 1, т. 1

Обзавеждане и оборудване на логопедичен кабинет

1. Кабинет – отделно помещение, отговарящо на следните изисквания: естествено осветление (наличие на прозорец); осветление (лампи, плафони и др.); вентилация, отопление; умивалник;
2. Мебели – шкаф за литература, пособия и играчки – 2-3 бр.; бюро, работна маса; столове за индивидуална и групово работна – 5-6 бр;
3. Оборудване – дъска; стенно огледало; малко огледало;
4. Технически средства и канцеларски материали – часовник; секундомер; метроном; компютър; принтер и скенер; дискове; флаш памет; хартия, папки, джобове, класьори и др.;
5. Инструментариум – комплект логопедични сонди; шпатули; лицев масажор; памук, спирт, салфетки;
6. Пособия – специализирана литература; детски книжки; набор от текстове, стихотворения, пословици, поговорки и др.; предметни и сюжетни картини; серия картини; пособия за писане, тренажор за писане;
7. Дидактически материали – логопедични карти за автоматизация на звукове; картини за съставяне на изречения и разкази; набор от картини по теми – животни, храна, дрехи, магнитна азбука в кутия; карти за последователни действия; карти – сезони;
8. Набор от образователни игри – цветове, форма и големина; внимание, памет и мислене; математика; съставяне на думи; конструктори, пъзели;
9. Играчки – пластмасови играчки – животни, мебели, плодове и др.; плюшени играчки; набор от тематични играчки – кухня, къща, семейство; музикални инструменти; играчки за развитие на зрителното и слуховото възприятие – звуково лото.

Приложение № 3 към чл. 12, ал. 2 и чл. 41, ал. 1, т. 2

Обзавеждане и оборудване на кабинет на психолога

1. Удобна маса/чин с възможност за регулиране на височината и наклона според потребностите на детето;
2. Удобен стол и помощни средства за подпомагане на позицията (възглавници, статични педали и др. специфични);
3. Кът за игра на пода (малък килим и/или възглавнички);
4. Компютър, принтер, ламинатор;
5. Образователни софтуерни програми (за развитие на езикови, математически умения и др.);
6. Скрининг за оценка на детското развитие /Denver II, DP3/ - обучение, бланки, достъп до платформа; други тестови батерии;
7. Кукли за куклен театър, къща за кукли и сет кукли (родители, дете, бебе, баба, дядо) + кукла доктор;
8. Конструктори, различни размери кубчета, с които може да се строи, изчистен комплект Building blocks;
9. Кутия със сет от диви животни;
10. Ферма с домашни животни, оградки;
11. Специализирани автомобили (пожарна, полицейска кола, линейка, кола за ремонт и др.);
12. Материали за рисуване;
13. Материали за моделиране;
14. Меки играчки (може плюшени) + меки топки;
15. Кутии (пластмасови или картонени обикновени кутии), в които детето да съхранява своите рисунки или нещата, които са важни за него, т.е. да има свое лично място в кабинета.

Приложение № 4 към чл. 12, ал. 2 и чл. 41, ал. 1, т. 3

Обзавеждане и оборудване на ресурсен кабинет

1. Удобна маса/чин с възможност за регулиране на височината и наклона според потребностите на детето;
2. Удобен стол и помощни средства за подпомагане на позицията (възглавници, статични педали и др. специфични);
3. Меки модули за релакс зона;
4. Компютър, принтер, ламинатор;
5. Образователни софтуерни програми (за развитие на езикови, математически умения и др.);
6. Набор от тренажори за правилен захват;
7. Набор тренировъчни ножици;
8. Набор за развитие на фина моторика – дъска за нанизване, медицински топки (пясъчни) дъска на Сеген, кутия с форми за сортиране видове конструктори и пъзели, книжки за рисуване, стативи, шаблони, пълчове, печати, палитра различни видове бои, четки, моливи, пастели и флумастери, скицници, листи за рисуване, ножици, лепила,

материали и инструменти за низане, шиене и плетене, дъски и инструменти за работа с пластилин, моделин и глина, предпазни облекла;

9. Адаптирани моливи/химикали;
10. Обучителни табла и помощни материали за съответните класове;
11. Комплект карти с букви, цифри;
12. Комплекти за развитие на графомоториката;
13. Обучителни материали (пъзели и други игри – за сортиране по цвят, форма, големина и други признаци);
14. Канцеларски материали;
15. Материали за рисуване – моливи, пастели, бои, флумастери, листи, четки, чашка за вода, акрилни бои;
16. Материали за апликация;
17. Подходящи настолни игри съобразени с потребностите, интересите и способностите на децата включени в групата;
18. Играчки – дървени (плодове, зеленчуци, дребни фигурки на животни, предмети от бита, кухненски принадлежности, храни и др.);
19. Тактилни материали (пластилин, кинетичен пясък, бои за ръце, въздушна глина, букви и цифри с пясъчна посипка и др.);
20. Кът за игра на пода (малък килим и/или възглавнички);
21. Бяла магнитна дъска с комплект – магнитни букви, цифри, плодове, зеленчуци, животни;
22. Комплект „умни кубчета“;
23. Дъска за писане;
24. Лупа;
25. Табло с дневен режим, календар, часовник.

Приложение № 5 към чл. 12, ал. 4

Съблекалня с предверие и гардероб

1. пейки и индивидуални шкафчета;
2. пана за детско творчество;
3. информационни табла за родители.

Занималня с кът за хранене

1. масички;
2. столчета;
3. бяла магнитна дъска/интерактивна дъска;
4. стенни табла/пана, природен календар и др.
5. звукопроизвеждаща техника;
6. шкафове за помощни материали за учителя;
7. килим и меки модули за игра на пода;
8. дидактически материали и пособия за игра;
9. мобилни шкафове достъпни за децата;
10. кошове за играчки.

11. маси за рисуване;
12. куклен театър със сцена;
13. детски музикални инструменти;
14. библиотечен шкаф.

Спалня

1. легла, удобни за почистване;
2. шкаф за спално бельо.

Санитарно-хигиенно помещение

Помещението следва да отговаря на изискванията на Наредба № 3 от 2007 г. за здравните изисквания към детските градини и съдържа:

1. 3 самостоятелни тоалетни;
2. 4 самостоятелни мивки;
3. 1 душ с ваничка.

Забележка: Обзавеждането следва да е съобразено с анатомио-физиологичните особености на децата от съответната възрастова група, като е препоръчително мебелите да са произведени в съответствие с БДС 8478:1988 „Мебели за деца от предучилищна възраст. Класификация, функционални размери и ергономични изисквания“.

Приложение № 6 към чл. 12, ал. 7

Природният кът представлява пространство за учене, игра и експериментиране с природни материали на открито или закрито, в което при възможност се обособяват зони за отглеждане на растения и опитни полета.

Природният кът има за цел да стимулира провеждането на основните и/или допълнителните форми на педагогическо взаимодействие на открито или на закрито.

В природния кът може да бъдат включени опитни полета, зеленчукови градини и зоокътове с площадки за наблюдение и други съоръжения, позволяващи на децата да учат чрез преки наблюдения.

Материали и средства, които могат да бъдат част от природния кът съобразно неговото разположение (на открито или закрито):

1. съдове или зони за засаждане на зеленчуци и/или билки и/или цветя;
2. градински комплекти и инструменти;
3. изградени зони за игра с вода и пясък;
4. пейка/и за наблюдение;
5. хранилка за птици;
6. престилки и ръкавици за децата;
7. маси/дъски за експерименти;
8. комплекти с образци;
9. експериментални игри;
10. природни материали;
11. информационни табла и др.

Приложение № 7 към чл. 13, ал. 2

Спортно обзавеждане и оборудване в детската градина

1. Акустична, винилова спортна настилка за закрити спортни площадки;
2. Мрежа за обезопасяване на прозорци;
3. Шкаф за съхраняване на спортни уреди;
4. Кош за топки;
5. 2 шведски стени размер 120 x 90 см. само за закрита спортна площадка;
6. 2 гимнастически пейки – масив;
7. 2 гимнастически постелки или гимнастически подложки;
8. 2 детски баскетболни кошове, с рингове и мрежички за открита и закрита спортна площадка;
9. 2 футболни врати за мини футбол с мрежа за открита спортна площадка;
10. 1 хронометър;
11. 1 комплект геометрични възглавници за баланс;
12. 1 комплект конуси;
13. 6 цветни обръчи;
14. 2 комплекта цветни гимнастически тояжки;
15. 2 въжета за групово скачане;
16. 6 гумени топки;
17. 6 нудълс (макарон) за плуване;
18. 3 медицински топки 1 кг;
19. 4 малки плътни топки;
20. 6 малки топки;
21. 1 мрежа за носене топки.

Забележка:

Минималните изисквания по т. 1 – 9 се предвиждат за ползване от всички групи в детската градина. Спортните уреди по т. 10 – 21 се осигуряват за всяка група в детската градина.

Приложение № 8 към чл. 13, ал. 8 и чл. 39, ал. 2 Оборудване и обзавеждане на зоните за обучение по БДП

I. Оборудване и обзавеждане на зоните за обучение по БДП в детска градина:

1. 1 модел на светофар;
2. 1 стоп палка;
3. 12 сигнално-предпазни жилетки;
4. 1 комплект от 10 бр. пътни знаци;
5. 10 конуси;
6. 1 детски велосипед;
7. 1 детска каска за велосипедист.

II. Оборудване и обзавеждане на зоните за обучение по БДП в училище:

1. 1 модел на светофар;
2. 1 стоп палка;

3. 12 сигнално-предпазни жилетки;
4. 1 комплект от 10 бр. пътни знаци;
5. 10 конуси;
6. 1 очила симулиращи влиянието на алкохол и наркотици;
7. 2 табла за обучение по БДП;
8. 1 детски велосипед;
9. 1 детска каска за велосипедист;
10. 1 програмируем робот.

Приложение № 9 към чл. 41, ал. 1, т. 4

Обзавеждане и оборудване на класна стая в първа учебна зона за начален етап от основната образователна степен I-IV клас

1. бяла дъска;
2. индивидуални чинове или масички и столове, както и място за учебниците;
3. бюро и стол за учителя;
4. технически средства, подпомагащи усвояването на учебното съдържание;
5. постери, макети и други пособия, свързани с изучаваните учебни предмети;
6. обособени места за книгохранилище, свързано с постигането на базовата, функционалната и комплексната грамотност;
7. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 10 към чл. 41, ал. 1, т. 5

Обзавеждане и оборудване на класна стая във втора учебна зона за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап

1. бяла дъска;
2. чинове или маси и столове, както и място за учебниците;
3. бюро и стол за учителя;
4. технически средства, подпомагащи усвояването на учебното съдържание;
5. постери, макети и други пособия, свързани с изучаваните учебни предмети;
6. обособени места за книгохранилище, свързано с постигането на базовата, функционалната и комплексната грамотност;
7. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 11 към чл. 41, ал. 1, т. 6

Обзавеждане и оборудване на езикова лаборатория

1. бяла дъска;
2. чинове или маси и столове, както и място за учебници;
3. бюро и стол за учителя;
4. мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран;
5. звукопроизвеждаща техника;
6. достъп до интернет
7. Pinwand, flipchart и куфарчета за тях;
8. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.
9. Слушалки.

Приложение № 12 към чл. 41, ал. 1, т. 7

Обзавеждане и оборудване на компютърен кабинет

1. бяла дъска;
2. маси и столове, както и място за учебници;
3. бюро и стол за учителя;
4. персонален компютър за учителя;
5. мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран;
6. персонален компютър за всяко учебно-работно място;
7. скенер;
8. принтер;
9. достъп до Интернет;
10. мрежово оборудване;
11. засенчване на прозорците;
12. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 13 към чл. 41, ал. 1, т. 8

Обзавеждане и оборудване на кабинет по химия и опазване на околната среда

1. бяла дъска;
2. маси със защитно покритие, инсталационно оборудвани и с надстроечни елементи, място за учебници и столове;
3. демонстрационен плот за учителя с връзки към обслужващите инсталации в сградата (водопроводна, канализационна, електрическа и др.) и стол;
4. мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран;
5. електроизолационен под, устойчив на химични въздействия;
6. лабораторни набори с уреди, прибори и химикали за провеждане на лабораторни упражнения и демонстрационни експерименти;
7. водопроводна и електрическа инсталация;
8. мивка на 2 или 3 работни места, а при невъзможност поне 2 или 3 мивки на кабинет;
9. камина за химични експерименти;
10. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 14 към чл. 41, ал. 1, т. 9

Обзавеждане и оборудване на кабинет по физика и астрономия

1. бяла дъска;
2. маси със защитно покритие, инсталационно оборудвани и с надстроечни елементи, място за учебници и столове;
3. демонстрационен плот за учителя с връзки към обслужващите инсталации в сградата (водопроводна, канализационна, електрическа и др.) и стол;
4. по една мивка на 5 работни места, а при невъзможност поне 2 или 3 мивки на кабинет;

5. мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран;
6. електроизолационен под, устойчив на химични въздействия;
7. лабораторни набори с уреди, прибори и материали за провеждане на лабораторни упражнения и демонстрационни експерименти;
8. телескоп;
9. водопроводна и електрическа инсталация;
10. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 15 към чл. 41, ал. 1, т. 10

Обзавеждане и оборудване на кабинет по биология и здравно образование

1. бяла дъска;
2. маси със защитно покритие, инсталационно оборудвани и с надстроечни елементи, място за учебници и столове;
3. демонстрационен плот за учителя с връзки към обслужващите инсталации в сградата (водопроводна, канализационна, електрическа и др.) и стол;
4. мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран;
5. електроизолационен под, устойчив на химични въздействия;
6. микроскопи (минимум по един на двама ученици, вкл. един брой дигитален микроскоп за учителя - за показване на наблюдаваното на екран на лаптоп, на бял екран или интерактивна дъска);
7. водопроводна и електрическа инсталация;
8. мивка до всяко работно място (при реконструкция и доказана невъзможност за увеличаване на площта мивка на 2 или 3 работни места);
9. лабораторни набори с уреди, прибори и химикали за провеждане на лабораторни упражнения и демонстрационни експерименти;
10. шкафове с плъзгащи се горни витринни врати, за бърз достъп до дидактическите средства и долни шкафове с отваряеми заключващи се врати за съхраняване на микроскопи и други пособия;
11. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 16 към чл. 41, ал. 1, т. 11

Обзавеждане и оборудване на кабинет по технологии и предприемачество

1. обособено самостоятелно помещение или зона от общо помещение за изработване на изделия от метал, дърво, текстил или кожа:
  - маса /тезгях/ с менгеме;
  - стол за всяко учебно-работно място;
  - електрическа пробивна машина със стойка;
  - поялник;
  - шкаф за инструменти;
  - инструменти,
  - шевна машина;
  - място за връхни дрехи и чанти.
2. обособено самостоятелно помещение или зона от общо помещение за технология на храната:

- готварска печка с фурна и котлони;
- абсорбатор;
- хладилник;
- контейнер за хранителни отпадъци;
- мивка с топла вода;
- работни плотове;
- шкаф за съхранение на домакинското оборудване;
- домакинско оборудване;
- маси;
- стол за всяко учебно-работно място.

3. обособено самостоятелно помещение или зона от общо помещение за предприемачество и проектиране и конструиране:

- бяла дъска;
- чинове или маси и столове;
- бюро и стол за учителя;
- персонален компютър за учителя;
- мултимедиен прожектор или интерактивен екран;
- персонални компютри (мин. по 1 компютър за 2 учебни-работни места);
- принтер, скенер, достъп до Интернет, мрежово оборудване;
- засенчване на прозорците.

Забележка: Ако трите изброени по-горе зони са обособени в самостоятелни помещения е нужно във всяко едно от тях да има бяла дъска и бюро и стол за учителя.

Приложение № 17 към чл. 41, ал. 1, т. 12

Обзавеждане и оборудване на кабинет по музика

1. бяла дъска;
2. чинове или маси и столове, както и място за учебниците;
3. бюро и стол за учителя;
4. персонален компютър за учителя, мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран, звукопроизвеждаща техника, достъп до Интернет;
5. пиано и стол пиано;
6. място/шкаф за връшни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Приложение № 18 към чл. 41, ал. 1, т. 13

Обзавеждане и оборудване на кабинет по изобразително изкуство

1. бяла дъска;
2. бюро и стол за учителя;
3. персонален компютър за учителя;
4. мултимедиен прожектор и/или интерактивен екран;
5. скенер;
6. принтер;
7. достъп до Интернет;
8. персонални компютри - (мин. по 1 компютър за 2 учебни-работни места);

9. мрежово оборудване;
10. засенчване на прозорците;
11. статив и/или маса и стол за всяко учебно място;
12. грънчарско колело;
13. мивка;
14. графична преса;
15. място/шкаф за връхни дрехи, учебници и учебни помагала, чанти.

Забележка: Персоналните компютри, скенер и принтер се осигуряват при невъзможност за ползване на компютърните кабинети.

Приложение № 19 към чл. 41, ал. 2

Обзавеждане и оборудване на зоната за отдих в първа учебна зона за начален етап

- I. зона за отдих в класната стая – обособена в 1/3 до 1/2 част от класната стая;
  1. общи маси (5-6 места) и столове;
  2. библиотечен шкаф с книги (художествена литература, енциклопедии, книжки за оцветяване и др.);
  3. занимателни игри – пъзели, домино и т.н.;
- II. зона за отдих в отделно помещение (с 13-15 места);
  1. мека мебел;
  2. аудио-визуална техника;
  3. сектор за игри (с мека подова постелка/дюшеци).

Приложение № 20 към чл. 41, ал. 3

Обзавеждане и оборудване на откритата и закритата зона за спорт за начален етап от основната образователна степен I-IV клас

1. Акустична, винилова спортна настилка за открита и закрита спортна площадка;
2. Мрежа за обезопасяване на прозорци и осветителни тела;
3. Шкаф за съхраняване на спортни уреди за открита и закрита спортна площадка;
4. Кош за топки;
5. 4 шведски стени размер 120 x 90 см с аксесоари за закрита спортна площадка;
6. 2 гимнастически пейки – масив;
7. 6 гимнастически постелки или гимнастически подложки;
8. 1 скрин;
9. 1 детска олекотена греда;
10. 1 трамплин с ЛПД плоскости;
11. 4 баскетболни конструкции, с рингове и мрежички 1 за открити и 1 закрита спортна площадка;
12. 2 футболни врати за мини футбол с мрежа за открита спортна площадка;
13. 1 хронометър;
14. 1 комп. геометрични възглавници за баланс;

15. 1 комплект конуси;
16. 6 цветни обръчи;
17. 2 комплекта гимнастически тояжки;
18. 2 въжета за групово скачане;
19. 4 въженца за скачане;
20. 4 гумени топки, 4 баскетболни, 4 футболни, 2 хандбални топки малък размер и 6 бр. малки топки;
21. 4 нудълс (макарон за плуване);
22. 4 медицински топки 1 кг, 4 бр. малки плътни топки;
23. 1 мрежа за носене топки;
24. Уреди за физическа подготовка.

Забележка:

Минималните изисквания по т. 1 – 12 се предвиждат за общо ползване от всички подготвителни групи и за всички паралелки в училището. Спортните уреди по т. 13 – 24 се осигуряват за ползване от една или две подготвителна група/една или две паралелка от съответния клас в начален етап.

Приложение № 21 към чл. 41, ал. 4

Обзавеждане и оборудване на откритата и закритата зона за спорт за прогимназиален, първи и/или втори гимназиален етап

1. Дървена спортна настилка или спортна винилова настилка;
2. Мрежа за обезопасяване на прозорци и осветителни тела;
3. Шкаф за съхраняване на спортни уреди и кош за топки за открита и закрита спортна площадка за училища без хранилище към физкултурния салон;
4. 6 шведски стени размер 220 x 90 см или 250 x 90 см с аксесоари;
5. 1 греда;
6. 1 висилка;
7. 1 уред за прескок (коза);
8. 1 скрин;
9. 4 гимнастически пейки – масив;
10. 1 трамплин с ЛПД плоскости;
11. 6 гимнастически дюшеци с размер 200 x 100 x 10 см;
12. 4 баскетболни стойки за закрита и открита спортна площадка или 2 неподвижни закрепени стоманени табла с размери 180 x 105 см и възможност за сгъване за маломерни физкултурни салони, с рингове и мрежички против вандалстване;
13. 2 футболни врати с размер 3 x 2 м. с овален алуминиев профил с държачи за мрежа за открита спортна площадка и 1 бр. футболна мрежа едноцветна с размери 3 x 2 м;
14. 4 волейболни пилони с предпазители и ботуши за вграждане за открита и закрита спортна площадка или стенни волейболни стойки с вграден обтегач за закрита спортна площадка. Волейболна мрежа с 4 филета;
15. 2 стойки за висок скок, летва и 2 бр. скочище 3 x 1,5 x 2 м;
16. 1 електронно табло малък размер;
17. 4 топки с дръжка;
18. 4 плътни (медицински) топки 3 кг., 6 малки плътни топки;

19. 1 хронометър;
20. 1 комплект конуси;
21. 6 цветни обръчи;
22. 2 комплект гимнастически тояжки;
23. 2 въже за теглене;
24. 8 въженца за скачане;
25. 8 баскетболни, 8 футболни, 8 хандбални топки голям размер;
26. 1 мрежа за носене на топки;
27. Уреди за физическа подготовка.

Забележка: Минималните изисквания по т. 1 – 16 се предвиждат за всички паралелки и класове в училището. Спортните уреди по т. 17 – 27 се осигуряват за две паралелки от съответния клас в прогимназиален, първи гимназиален и втори гимназиален етап.

Приложение № 22 към чл. 47, ал. 1

Вид кабинет	Изисквания
Класна стая за деца с множество увреждания	<p>/при възможност/ обзаведена с подова настилка, определяща кътовете в стаята, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тих кърт $\frac{1}{4}$ - килим; • кърт за хранене $\frac{1}{4}$ - балатум; • учебен кърт $\frac{3}{8}$ - паркет; • приеман кърт $\frac{1}{8}$ – изкуствена трева
Кабинет за светлинна стимулация	<ul style="list-style-type: none"> • плътни пердета и щори, които да се осигури пълно затъмняване на стаята; • светлинен екран и комплект ярки предмети; • набор от осветителни тела, подходящи за зрителна и светлинна стимулация; • подходяща мебелировка
Кабинет по зрително подпомагане	<p>/при възможност разполагащ с/</p> <ul style="list-style-type: none"> • компютърна система с Touch screen монитор, • настолен електронен увеличител, • портативен електронен увеличител, • Lea symbols visual acuity test, • портативни и настолни лупи и др. оптични средства, • дидактични материали, подходящи за зрителна стимулация • подходяща мебелировка.
Кабинет по полезни умения	<ul style="list-style-type: none"> • кухненско оборудване /стоящи шкафове, включително мивка с топла вода, стенни шкафове, работни плотове, трапезни столове и маса, готварска печка с фурна и котлони, абсорбатор, хладилник с фризер, съдомиална, машина микровълнова печка / • пералня със сушилня, • прахосмукачка, • гладачна маса, • ютия, • шевна машина
Кабинет по ориентиране и мобилност	<ul style="list-style-type: none"> • набор от различни дължини бели бастуни (от 0,80 до 1,30 м.) • тактилни карти • тактилни игри за развитие на фина моторика, • топка със звънчета • както и обзавеждане, подходящо за провеждане на групови занимания и дискусии

Сектор по физиотерапия и рехабилитация	<ul style="list-style-type: none"> • обособен и оборудван, съгласно изискванията на Наредба № 30 за утвърждаване на медицински стандарт „Физикална и рехабилитационна медицина“ (обн., ДВ, бр. 85 от 28.09.2004 г.)
Кабинет на психолог	<ul style="list-style-type: none"> • /при възможност/ • работни места за индивидуална работа за различни по височина и брой деца, • маса за групови занимания, • столове за деца и за възрастни, • шкаф Монтесори, • параван, ограничаващ разсейващите стимули и/или децата едно от друго • кът за почивка или изолация, • сензорно табло, • огледало, • мека настилка
Кабинет на логопеда	разполагащ с огледало и при възможност с мивка
Кабинет за музикална терапия	<ul style="list-style-type: none"> /при възможност / • музикален стол, • музикално легло и • различни музикални инструменти
Стая за релаксация (бяла стая)	<ul style="list-style-type: none"> /при възможност / • обзаведена с водно вибрولةгло, • водна кула, • фикс за водна кула, • светодиоден генератор, • оптични влакна или фибро оптичен водопад или LED маркуч, • огледална сфера, • музикална уредба • мека подова настилка
Фитнес зала	<ul style="list-style-type: none"> • оборудвана с уреди за развитие на различните мускулни групи, • маса за шоудаун и съответното оборудване, различни видове топки (малка плътна, голбална, футболна, баскетболна), • постелки, • шведска стена, • Уреди за физическа подготовка.

Приложение № 23 към чл. 57, т. 1

Обзавеждане и оборудване на кабинети в ЦСОП

Кабинет на психолога

(Психо-социална рехабилитация)

Образователни игри за форми, лабиринт цветни топчета, мемо повърхност памет, тренажор за писане-гел, топки емоции, системи и софтуерни продукти за алтернативна и допълваща комуникация; строител с големи елементи; комплект фигури „Семейство“; електронни дидактични игри, дървени пъзели, карти с лица - емоции, разрешаване на конфликти-карти, логически блокчета, карти „последователни действия“, календар време, дървен тренажор за ръка, флипчарт, кутия с форми за сортиране, комплекти за развитие на графомоториката, игри за логическо развитие, меки кукли, шаблони, видове ножици; коркова програма с материали за деца с ДЦП, канцеларски материали.

Логопедичен кабинет

(Рехабилитация на комуникативните нарушения)

Апаратура и инструменти (*tonographic* на устройството; секундомер; аудио комплекс; дървен тренажор за ръка), медицински инструменти (комплект логопедични сонди и шпатули; анатомични пинсети; лицев масажор, светоскоп комбиниран и др.); техники терапия (малко огледало; стенно огледало; специализиран софтуер GO TALLK; видео касети с програми за рехабилитация на словото и други по-високи умствени функции); набор от настолни игри и комплект играчки за деца (карти за деца с увреден слух, образователни игри за форми, фото карти „Храни“ и „Лексика“ , логопедични карти различни форми, карти последователни действия, тренажор за писане - гел, терапевтичен албум, магнитни букви в кутия, масажни артикули, умения за писане – комплект, календар „Време“ и „Сезони“), логопедични карти, картини и дидактични материали за автоматизация на звукове (звуково лото „Животни“, звуково лото „Ежедневие“, видове дървени пъзели, видове помощни средства за писане, комплект „умения за писане“, тренажор за писане с тежести, меки топки с различна големина; детски музикални инструменти; коркова програма с материали за деца с ДЦП), системи за допълваща и алтернативна комуникация (нискотехнологични и високотехнологични системи).

Кабинет за рехабилитация и кинезитерапия

(Рехабилитация на физическите увреждания)

Меки модули, дюшеци, тежки одеяла, терапевтични люлки, сгъваеми тунели, трамплин, сухи басейни, терапевтична преса, уред за баланс и координация на движението, басейн за вестибуларна и тактилна стимулация на цяло тяло, терапевтичен стол за деца с ДЦП и други увреждания, вертикализатор, проходилка, шведска стена, пейки, стълба за рехабилитация, гумени рингове за рехабилитация на ръка, тояжки за физически упражнения, успоредка за долни крайници, физиотерапевтична топка “тип ролер“, емоционална топка, видове средства за тактилна стимулация (*тактилна пътека, масаж - тип таралеж, масажен маркуч, сензорни пътеки, стени, меки и дървени валечета, меки топки с различна големина и др*), коркова програма, парашут за ръце, еластични ленти за упражнение, сгъваема кушетка за масажи, педало с успоредка, велоергометър, бягаща пътека, видове гири, степер за аеробика, стенна мишена, тренажор за ръка, огледална стена и станки за придържане.

Кабинет за арттерапия

(Психо-социална рехабилитация)

Терапевтично столче за позициониране, образователни игри и дидактични материали за цветове и форми (дъска на Сеген, кутия с форми за сортиране видове конструктори и пъзели, книжки за рисуване, стативи, шаблони, пънчове, печати, палитра различни видове бой, четки, моливи, настели и флумастри, скициници, листи за рисуване, ножници, лепила, материали и инструменти за низане, шиене и плетене, дъски и инструменти за работа с пластилин, моделин и глина, предпазни облекла и др.), дървен тренажор за ръка, флипчарт, комплекти за развитие на графомоториката, параван и

различни видове кукли за куклен театър, меки кукли за ролеви игри, коркова програма с материали за деца с ДЦП, различни видове музикални инструменти, дискове и др.

Класна стая „Монтесори среда“

(Психо-социална рехабилитация)

Материали за различните обучителни области на знание – практичен живот (*предмети, практически материали и пособия от бита за дейности от ежедневието, рамки за обличане, дървена кутия със заключалки и др.*), сензорно развитие (*розова кула, материали за тактилна стимулация, игра сортиране по цветове, кутия с текстилен материал, килимчета, кафява стълба, цветни плочки, цветни цилиндри, кутия с тъкани, геометрични тела, конструкционни триъгълници, блокове за цилиндри, червени пръчки и др.*), развитие на речта (*метални рамки и фигури в рамки, звукови игри, графични букви, подвижна азбука, предмети и играчки от околната среда*), математика (*числови ленти, вретена, числови плочки, математическа кутия, пясъчни цифри, кръгли-основни дробни/части, цифри и пулове, геометрични фигури, стотна верижка, цветни верижки, дъски и пъзел с числа, дъски на Сеген, дъска за събиране, дъска за изваждане, дъска за умножение, дъска за деление и др.*), околна среда – човек, растителен и животински свят, география, физика, време - (*различни пъзели Ботаника и Животни, глобуси земя и вода, карти и пъзели – земя и вода, планети*), изкуства (*тактилни материали фина моторика, логика и съобразителност, елементи мандали, картички мандали, пъзел-дърво, голям геометричен пъзел, валячета-дървени*) комплект „умения за писане“,

Сензорна зала

(Психо-социална рехабилитация)

Оборудване за мултисензорна стимулация - осветление, огледална сфера, проектори с маслени и тематични дискове, водни кули, фиброоптични влакна, ултравиолетова лампа, LED панел, огледала, интерактивни лампи, въртящи се светлини, стробоскопи и източници на проблясващо осветление, лед светлина, светлинна кутия, наличие на различни превключватели – включително чувствителни към шум, звездно небе, светеща завеса, тактилни стени, пътеки, кутии, звук – стереосистема, системи за слухова стимулация, ароматни масла, допълнителни материали, табло за визуално разписане, тежко одеяло, терапевтичен колан с тежести.

Мека стая с окачено оборудване

(Рехабилитация на физическите увреждания)

Оборудване на стая за сензорна интеграция (люлеещ се стол, хамак; люлки: утроба; гнездо; меки люлки - правоъгълна, кръгла, квадратна, конче и др.), меки тунели, сензорни пътеки и килимчета и други.